

РІДНІЙ ШКОЛІ МИ КАЖЕМ -

«СПАСИБІ!»

Цього тижня Сімферопольська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат № 1 з ініціативи своїх випускників при активній підтримці педагогічно-виховного колективу та учнів відзначила ювілей. Усі гуртом: теперішні вихованці, випускники попередніх років і викладачі святкували «золоту» дату – 50-річчя рідної школи.

За цей час навчальний заклад кілька разів переіменували, змінювали профіль, але, незважаючи на всі мінливості долі, у

його стінах, на щастя, залишилося найголовніше – людяність, взаємодопоміжність, взаєморозуміння, патріотизм і високий професіоналізм колективу, який дав дорогу у життя не одній дитині.

Під час святкування директор Катерина Герасименко та вчитель Валентина Чекаліна, яка працює у школі ледь не з дня її заснування і є життєвим орієнтиром не тільки для дітей, а й для більшості колег, організували для випускників екскурсію рідною домівкою, яка назавжди залишилася у їхніх серцях та душах.

Ім дали змогу пройтися коридорами альма-матері, завітати до Музею слави України, який працює у школі завдяки наполегливій праці, ентузіазму та талановитості вчителів і учнів, посидіти за партами у своєму класі і побачити, які ж зміни за цей час відбулися у стінах школи. Адаже, окрім музею, тут з'явилися: кабінет психологічного розвантаження і клас ритміки, клас образотворчого мистецтва і сучасний стоматологічний кабінет, а ще кімнати відпочинку і багато іншого, чого, мабуть, не знали і не мали свого часу попередні покоління вихованців школи-інтернату.

(Закінчення на 5-й стор.).

КУДИ ВЕДУТЬ РЕФОРМИ...

ЯКИМ Є ЖИТТЯ НА 907 ГРИВЕНЬ?

стор. 3

ДОРОГА ДО ХРАМУ

ПРИЧАСТЯ. БУКВА І ДУХ

стор. 5

«БІЛІ ПЛЯМИ» ІСТОРІЇ

СВЯТО ЗВІЛЬНЕННЯ КИЄВА — ЧИ ДЕНЬ ЖАЛОБИ?

стор. 7

ДИКТАНТ ДЛЯ УКРАЇНИ

У вівторок, 9 листопада, у День української писемності та мови, на Українському радіо знову відбудеться Всеукраїнський диктант національної єдності. Про це йдеться в переданому УНІАН прес-релізі Національної радіокомпанії України.

«Це унікальна акція, яку НРКУ започаткувала у 2000 році. Відтоді щороку в цей день українці - від великого до малого - можуть взяти участь у написанні радіодиктанту та з'ясувати, наскільки добре знають рідну мову, а ще - продемонструвати солідарність з усіма, хто любить і шанує рідне слово, хто хоче, щоб українці спілкувалися державною мовою і зберегли її для нащадків. Подібні радіодиктанти рідної мови існують в багатьох країнах світу, зокрема, у Польщі, Китаї, Франції», - зазначають на Національному радіо.

Щороку Національна радіокомпанія отримує більш як 10 тисяч листів з радіодиктантом. Кількість учасників Диктанту національної єдності постійно зростає, а географія - розширюється. Листи надсилають не лише слухачі з усіх областей України, а й за кордоном. Це люди різного віку і різних професій: школярі і студенти, військові і

робітники, пенсіонери і домогосподарки. Вік деяких учасників сягає майже 90 років, йдеться в прес-релізі.

Цьогорічний диктант проведе доцент Київського університету імені Б. Грінченка, автор шкільних підручників з української мови та літератури Олександр Авраменко. Традиційно диктант складатиметься з 100-120 слів. Учасники, які напишуть диктант без помилок, будуть відзначені призами: радіоприймачами, книгами, компакт-дисками із унікальними записами Українського радіо. Важлива умова - диктант потрібно надіслати в день його написання. Дату відправлення визначають за штемпелем на конверті.

Адреса Українського радіо: Київ-1, Хрещатик, 26. Індекс - 01001.

Диктант національної єдності прозвучить 9 листопада о 16.10 на Першій та Третій програмах Українського радіо. «Долучайтеся до загальноукраїнської акції і пам'ятайте: майбутнє нації залежить від кожного з нас. Коли нація має свою мову - вона незнищенна», - наголошують на Українському радіо.

ТИМ ЧАСОМ... У Німеччині активно взяли участь у популяризувати державну мову. Детальніше - на стор. 2.

З КОГОРТИ «СВІТЛИЧАН»

І ХОЧА Я НЕ КРИМЧАНКА, А ДАЛЕКА ГАЛИЧАНКА, - ТА ВСІМ СЕРЦЕМ, ЯК ГОДИТЬСЯ, ВБОЛІВАЮ ЗА «СВІТЛИЦЮ»!

Сердечне вітання зі співучої та мальовничої Тернопільщини «Кримській світлиці» від Лесі Любарської! Радію, що може Україна читати таку прекрасну газету. Я навіть знайшла уривок зі своєї міні-поєми про Т.Г.Шевченка у виховному заході про В.Чорновола у «Джерельці».

Сама я люблю подорожувати, знаходити нових добрих друзів. Нещодавно з такою людиною познайомилась тут, на Тернопільщині - Володимиром Бевзом, поетом та громадським діячем, який вже багато літ мешкає в Криму і постійно читає «Кримську світлицю».

Як громадська діячка, я пропагую українську державну мову, звичаї, культуру, стараюсь формувати патріотичну свідомість українців. Часто беру участь у передачах обласного радіо

Видала 9 поетичних збі-

рок (п'ять із них - дитячі), маю сотню пісень на власні слова.

Найкращий відпочинок - з чоловіком Василем та своїми дітьми: Петром, Марійкою та Назаром. Хоча часу на нього все не вистачає. Люблю фотографуватися. Чоловік - гарний фотограф.

Дуже хочу, щоб всі люди на Україні жили в мирі між собою. Щоб задумалися, що при такому короткому людському житті нема часу на війни, чвари, ворожнечу та насильство. Ми всі однакові перед Богом. Всі такі гарні, талановиті. А гнів нас так псує.

Хоч Крим і далеко, я маю надію, що в майбутньому його відвідаю і зустрінуся з вами у «Кримській світлиці». Нamilуюсь красою кримського краю, знайду друзів-кримчан.

Прийміть в дарунок для «Кримської світлиці» оці рядочки:

І хоча я не кримчанка, А далека галичанка, - Та всім серцем, як годиться, Вболіваю за «Світлицю»!
Зичу вам, кримчани милі, Щоб морські високі хвилі На плаву тримали вас.

З Богом, друзі!
В добрий час!
ЛЕСЯ ЛЮБАРСЬКА,
член НСЖУ, просвітянка,
член Асоціації українських письменників.
Місто Борщів - Тернопільщина.

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ».

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України.
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.
Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24;
відділів - 51-13-25;
51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Сторінка в Інтернеті: http://svityltsia.crimea.ua

Газета набрана і зверстана в комп'ютерному центрі «Кримської світлиці» і віддрукована у друкарні видавництва «Таврида». (95000, м. Сімферополь, вул. Генерала Васильєва, 44).
Тел.: (0652) 583-220.
Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України. 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 201-65-23.
Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: dp_giv_mktu@ukr.net

Р/р «Об'єднаної редакції газети «Кримська світлиця»: 26000452086870 в АКБ «Укрсоцбанк» м. Сімферополя МФО № 324010 код ЄДРПОУ 20679407

КРИМСЬКОМУ РАДІО – 80!

5 листопада у сімферопольському ДК Профспілок пройшло урочисте зібрання, присвячене 80-річчю Кримського радіо. У ньому взяли участь голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України Юрій Плаксюк, виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда, перший заступник Голови Ради міністрів АР Крим Павло Бурлаков, голова Постійної комісії мандатної, з депутатської етики, організації роботи Верховної Ради і ЗМІ Григорій Іоффе, Митрополит Сімферопольський і Кримський Лазар, представники органів влади автономії, громадських організацій, колеги з різних регіонів країни.

Промовці згадували історичні віхи розвитку Кримського радіо, відзначали, що Радіо «Крим» слухають і люблять на півострові. Дійсно, протягом вісімдесяти років радіо розвивалося. За ці роки змінилося не одне покоління співробітників. І

весь цей час головним достоїнством Кримського радіо були і залишаються люди: диктори й журналісти, інженери і техніки, звукорежисери, оператори звукозапису – люди, які посправжньому люблять свою професію.

У 1930-му, коли все тільки починалося, Кримське радіо говорило двома мовами – російською та кримськотатарською. У 1954-му радіо «Крим» заговорило українською. А сьогодні на хвилях Кримського радіо звучать передачі російською, українською, кримськотатарською, болгарською, вірменською, німецькою, грецькою мовами. Чи не це приклад толерантності, дружби народів, справжніх кримських традицій доброго сусідства?

Віктор Плакіда від імені Президента України Віктора Януковича, Представництва Президента України в АР Крим привітав колектив радіо, генерального директора ДТРК «Крим» Михайла Шматова та директора ТО «Радіо «Крим» Олену

Резевич зі святом, побажавши нових творчих вершин.

«Кримське радіо завжди звучало не тільки у кожному домі, завдяки провідній мережі, а й на багатьох каналах і хвилях. Під фразу «Говорить Сімферополь!» кримчани прокидалися, а програма «Для тих, хто у морі» збирала у кубриках та радіорубках цілі екіпажі кораблів. Нехай так і буде, а кожен ранок буде починатися з добрих слів привітання Кримського радіо», – зазначив виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда.

У ході урочистих зборів відбулося нагородження кращих працівників Кримського радіо. Почесні грамоти і Подяки Представництва вручив виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АР Крим Віктор Плакіда. Були на святі і подарунки, головним з яких стали душевні концертні номери кримських артистів та творчих колективів.

КРАВЧУК – ЯНУКОВИЧУ: «ПРАВИЛЬНА» ПОРАДА ПРО «НЕПРАВИЛЬНИХ» ЛЮДЕЙ

На думку Кравчука, саме за таких обставин народ забуде, як Конституційний суд прийняв рішення про відміну політреформ 2004 року: «Люди забудуть, правильне чи неправильне рішення, якщо президент буде діяти правильно».

«Цей уряд почне проводити реформи, і народ повірить президенту. Люди зараз дивляться: а що він зробить зі своїми повноваженнями?», – уточнив він.

Кравчук також зазначив, що Януковичу варто було б провести показові звільнення за підсумками місцевих виборів. «За порушення, допущені в ході виборів. Щоб іншим не кортіло», – вважає экс-президент.

«Українська правда»

КРАВЧУК – ЯНУКОВИЧУ: «ПРАВИЛЬНА» ПОРАДА ПРО «НЕПРАВИЛЬНИХ» ЛЮДЕЙ

Президент Віктор Янукович повинен очистити своє оточення від «неправильних» людей. Про це заявив экс-президент Леонід Кравчук в програмі «Чорне та біле» на телеканалі Тві.

«Президент повинен обов'язково створити свій уряд. Це означає - професіонали і відповідальні люди. Всіх, про кого йде народний погослос, кого люди не сприймають, президент мусить звільнити. Заради довіри до себе, щоб перестали говорити», – вважає экс-президент.

ХАМСТВУ У ВЛАДІ – БІЙ?

Адміністрація Президента України «вказала» голові Одеської обласної державної адміністрації Едуарду Матвійчуку на неприпустимість порушення законодавства України, яке регламентує діяльність засобів масової інформації. Як передає ІА «Контекст-Причорномор'я», про це йдеться у листі заступника голови Адміністрації Президента України Олега Рафальського на ім'я головного редактора агентства Олександра Осташка.

У листі також зазначається: «Шановний Олександр Сергійовичу! На ваш запит щодо врегулювання ситуації, яка склалася у взаємовідносинах інформаційного агентства «Контекст-Причорномор'я» і Одеської обласної державної адміністрації через відмову в

акредитації представника агентства, повідомляємо наступне. Голові Одеської обласної державної адміністрації Е.Л.Матвійчуку доручено розглянути факти, висловлені у вашому листі, і вжити невідкладних заходів щодо їх врегулювання. Також вказано на неприпустимість порушення законодавства України, яке регламентує діяльність засобів масової інформації, зокрема, в частині обмеження прав журналістів на отримання інформації про діяльність органів державної влади і об'єктивне інформування громадськості».

Інформагентство нагадує, що раніше головний редактор ІА «Контекст-Причорномор'я» підписав листа на ім'я заступника голови Адміністрації Президента України Ган-

ни Герман, в якому розповідається про «дивну тональність» спілкування губернатора Е.Матвійчука зі ЗМІ і, зокрема, з нашим агентством, наведено факти відписок, які у листі названі «хамськими», наведено конкретні приклади прямого осуду губернатора представників ЗМІ, а також оголошується: «...подібні сумні особливості деяких урядовців прямо і негативно можуть вплинути на реноме України, як держави, яка бореться за справжню демократію і свободу слова. І удвічі прикро, що такі дії з боку держчиновників найвищого, першого рангу, на наш погляд, можуть кинути тінь на реформи, у тому числі і реформи із збереження і розвитку свободи слова в Україні, які проводить наш Президент Віктор Федорович Янукович».

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС ДЛЯ РАЙОННИХ ЗМІ КРИМУ НА СТВОРЕННЯ ВЛАСНОГО ІНТЕРНЕТ-САЙТУ

Сімферопольська міська громадська молодіжна організація «Світло» оголошує про початок реалізації проекту «Відкритий Інтернет-простір для районних ЗМІ Криму» і запрошує районні друковані ЗМІ Криму взяти участь у цьому проекті. Проект стартував у рамках Програми «Засоби масової інформації» Міжнародного фонду «Відродження».

Мета проекту - допомогти районним друкованим ЗМІ Криму створити і розмістити в Інтернеті свій WEB-сайт, навчитися ним керувати і ефективно його використовувати.

У рамках проекту на конкурсній основі буде відібрано десять районних друкованих ЗМІ Криму, які отримають можливість створити електронну версію свого видання в мережі Інтернет. Веб-сайти створюються на партнерських умовах при безпосередній участі редакції-клієнта.

Крім безпосереднього створення веб-сайтів, у рамках проекту планується проведення навчального семінару для представників ЗМІ, під час якого вони отримають

базові навички адміністрування веб-сайту та управління контентом; розробка та випуск посібника для журналістів, в якому буде розглянуто базові аспекти створення й розміщення медіа-контенту в мережі Інтернет, та інші питання; презентація цих веб-сайтів в Інтернет-просторі Криму та України, а також серед представників ЗМІ, влади, громадських організацій, тощо.

Ми маємо можливість профінансувати створення тільки десяти сайтів, тому відбір ЗМІ буде здійснюватися на основі заповнених анкет (у додатку до листа), які мають надійти на електронну або поштову адресу, що вказані нижче, не пізніше 22 листопада 2010 року.

Перевага буде надаватися ЗМІ, які виходять регулярно і зазнають труднощів у сфері використання Інтернет- та інформаційних технологій. Також ми будемо орієнтуватися на ті проекти, які зможуть надалі успішно розвиватися вже без підтримки з боку громадської організації «Світло».

Заявки на участь у проекті й створення веб-сайту просимо надсилати на e-mail: svitlo.simferopol@gmail.com або на адресу: 95050, м. Сімферополь, вул. Ростовська, 21, оф. 19, СГОМСЕО «Світло». З усіх питань, пов'язаних з проектом, можна звертатися за тел. +38-0652-70-60-73.

У НІМЕЧЧИНІ АКТИВНО ВЗЯЛИСЯ ПОПУЛЯРИЗУВАТИ ДЕРЖАВНУ МОВУ

Кілька німецьких знаменитостей іноземного походження взяли участь в кампанії популяризації державної мови.

Як передає BBC News, на рекламних плакатах, що закликають іммігрантів вивчати німецьку мову, ці люди зображені з висунутими язиками, розфарбованими в колір прапора Німеччини.

У проекті взяли участь відомі в країні міністр, телеведуча, футболіст і двоє музикантів. Підписи до фотографій свідчать: «Не бійся говорити! Підключайся до життя!»

Планується, що мовна реклама публікуватиметься в найбільш популярних виданнях країни, включаючи газету «Хюррієт», що виходить турецькою мовою.

Кампанія почалася на тлі запеклих дебатів в місцевій політичній еліті і суспільстві, присвячених проблемі інтеграції іммігрантів у німецьке суспільство.

За словами канцлера Ангели Меркель, політика мультикультуралізму, що передбачає добросусідське співіснування людей різних культур і релігій, зазнала фіаско, тому необхідно активніше стимулювати приїжджих до повноцінного входження в суспільство.

Гостра дискусія на цю тему розгорнулася після публікації книги «Німеччина – самоліквідація» колишнього члена правління Бундесбанку Тіло Саррацина. У своїй роботі він висловив припущення, що продовження чинної політики щодо іммігрантів спричинить ісламізацію країни і крах її економічної системи.

Після того, як багато німецьких політиків звинуватили банкіра у ксенофобії, з'ясувалося, що його точку зору розділяють більшість громадян країни.

ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ КРИМУ ПРОЙШЛИ ШІСТЬ ПАРТІЙ

Представники шести партій пройшли до Верховної Ради Криму із 37 політичних сил, що брали участь у виборах 31 жовтня. Як передає кореспондент УНІАН, про це свідчать постанови і протокол виборчої комісії Криму, обнародовані на її офіційному сайті.

Зокрема, на виборах до ВР Криму перемогли Партія регіонів, Комуністична партія, Народний рух України, «Союз», «Російська єдність» і «Сильна Україна».

ПР одержала у кримському парламенті 80 депутатських місць зі 100 (48 мандатів дісталися їй за мажоритарною системою і 32 - за партійними списками), «Союз» одержав 5 місць (2 мандати за мажоритарною і 3 за партійними списками), КПУ і Руху також дісталося по 5 місць, «Російська єдність» матиме 3 місця, «Сильна Україна» - 2.

У виборах в Криму взяли участь майже 730 тис. із 1 млн. 522 тис. виборців. Близько 21,8 тис. бюлетенів визнано недійсними.

МЕРОМ СІМФЕРОПОЛЯ ОБРАНИЙ ВИСУВАНЕЦЬ ПАРТІЇ РЕГІОНІВ

Верховна Рада Криму нового, шостою, скликання на першому засіданні 16 листопада обере голів уряду і парламенту автономної республіки.

Висуванець Партії регіонів Віктор Агеев обраний міським головою Сімферополя, свідчать дані міської виборчої комісії. За Агеева проголосували понад 54 тисячі сімферопольців. «Регіонал» набрав майже на 28,9 тисяч більше голосів, ніж його основний конкурент Лев Міримський, висунутий партією «Союз».

Загалом за крісло мера Сімферополя боролися 11 кандидатів. У голосуванні взяли участь майже 116,4 тис. виборців з 282,7 тис., включених до списків. Понад 8,8 тисяч городян не підтримали жодного кандидата. Мисьвиборчком визнав недійсними понад 2,4 тис. бюлетенів.

У 2006-2010 роках мером адміністративного центру Криму був представник Партії регіонів Геннадій Бабенко. Висунутий ПР Бабенко на виборах 31 жовтня 2010-го обраний депутатом Верховної Ради Криму по мажоритарному округу №19.

Агееву 51 рік. Він був депутатом кримського парламенту п'ятого скликання (2006-2010 рр.), головою постійної комісії ВР автономії з промисловості, будівництва, транспорту, зв'язку і паливно-енергетичного комплексу. Агеев - зять экс-мера Сімферополя Валерія Єрмака.

«ВШАНОВУЮЧИ СЬОГОДНІ СЛАВНИХ ЗВИТЯЖЦІВ ТІЄЇ ГЕРОЇЧНОЇ І ВОДНОЧАС ТРАГІЧНОЇ ЕПОПЕЇ...»

Віктор Янукович привітав ветеранів Великої Вітчизняної війни та усіх жителів Києва із 67-ю річницею звільнення столиці від фашистських загарбників.

Як повідомляє УКРІНФОРМ із посиланням на пресслужбу Глави держави, у своєму вітанні В. Янукович наголосив, що перемога у легендарній битві за Дніпро та Київ була здобута завдяки величезному духу визволителів міста.

«Вшановуючи сьогодні славних звитяжців тієї героїчної і водночас трагічної епопеї, ми низько схилиємо голови перед їх подвигом», – відзначив Президент.

Глава держави подякував ветеранам війни та висловив переконання, що Україна завжди пам'ятатиме усіх, хто здобував перемогу у боротьбі із загарбниками Києва. «Вірю, що кияни будуть примножувати трудові здобутки батьків і матерів, які у повоєнний час підняли місто з руїн, перетворили Київ на сучасну європейську столицю», – додав Віктор Янукович.

ТИМ ЧАСОМ... Відомо, що звільнення столиці України 1943 року було приурочене до 26-ї річниці Жовтневої революції. Аби виконати побажання Сталіна, тодішні воєначальники загубили сотні тисяч людських життів, але наказ головнокомандувача виконали...

«СВЯТО ЗВІЛЬНЕННЯ ЧИ ДЕНЬ ЖАЛОБИ?»
- читайте стор. 7.

РЕФОРМИ, ЩО ЛІКУЮТЬ?

Пам'ятаєте, як привабливо звучали колись слова передвиборних обіцянок: сильні допоможуть слабким? І ми, здебільшого слабкі, повелися... Нинішня влада назвала невиконані політичні обіцянки популізмом і замість медовика, якого ми так і не скуштували, запропонувала дещо значно реальніше...

Ще 4 червня на прес-конференції, що проводилася у зв'язку зі 100-денним перебуванням біля керма, Президент Віктор Янукович оголосив про початок проведення реформ, викладених у програмі «Забезпечена суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». До її складу входила і пенсійна реформа, автором якої, як стало відомо зі ЗМІ, був віцепрем'єр, лідер партії «Сильна Україна» («сильні допоможуть слабким?»), котрий не приховував, що ця реформа – із розряду непопулярних, але таких потрібних.

То що ж очікує українських пенсіонерів у недалекому майбутньому? Те, що буде обмежено розмір максимальних пенсій (а вони сягають до 100 000 грн. на місяць), нікого не засмучує. А ось щодо пересічних громадян, то, думається, майбутні зміни, які на них очікують, потребують публічного обговорення, оскільки головна мета – стабілізація солідарної пенсійної системи – не має відбутися надто дорогою ціною. Бо платити її – нашим старим виснаженим людям, а розплачуватися – не за свої гріхи. І йдеться не лише про підвищення пенсійного віку для жінок до 60 років. Другий етап реформи передбачає й подальше підвищення цього порогу (адже в багатьох країнах громадяни працюють до 65 років, і це ще не межа). Дуже хочеться сподіватися, що, рухаючись у цьому напрямку, ми досягнемо і тих соціальних стандартів, які є в згаданих країнах, а тривалість життя наших громадян дасть їм змогу ще й відпочити та помандрувати світом на свої не куші пенсії, хоча б з часом. Щоправда, важко уявити, як конкуруватимуть 65-річні бабусі й дідуся на ринку праці з молоддю...

Хвилює й інше. Те, що реально стоїть за цілком нормальною пропозицією: «Підвищити мінімальну тривалість страхового стажу для одержання пенсії за віком (тобто соціальної – авт.) з 5 до 15 років». На перший погляд, 5 років страхового стажу для будь-якого соціального забезпечення в старості – замало. Але багато громадян, які почали працювати за часів перебування, у свої 30-40 років ще не мають жодного запису в трудовій книжці, та й взагалі не тримали її в руках. Бо приватні роботодавці не люблять робити страхові внески за своїх підлеглих. Прощає і система зарплати в конвертах. А про соціальний пакет краще й не згадувати – втрапиш і те, що маєш. Бо якщо в державних установах платять «чуже», то власник бізнесу ставиться до коштів дещо по-іншому.

КРИМЧАНІ – НАЙБАГАТШІ?

Подорожчання послуг ЖКГ, прямо скажемо, ні для кого не свято. Але одразу ж після прийняття такого рішення було повідомлено про зменшення обов'язкових платежів при нарахуванні субсидій (для пенсіонерів – з 15 до 10%, а для працюючих – з 20 до 15%) та розширення кола осіб, які мають право на державну допомогу.

Пенсіонери навіть одержали особисті листи з Києва, аби змогли грамотно заповнити декларацію про свої доходи, надання якої є чи не єдиною умовою (окрім заяви) для одержання субсидії.

Чи лукавили вони, заповнюючи декларації, чи ні, історія замовчує, а ось поява у деяких оселях перевіряючих викликала в пресі неабиякий резонанс. Повідомлялось, нібито найстаранніші з них перевіряли і вміст холодильників, а не лише рік їхнього придбання – оскільки новий холодильник міг свідчити про приховані фінансові можливості власників такої техніки. Але, як правило, все

блічній і принциповій оцінці тих пограбувань, яких зазнали у різних формах її громадяни.

Бо Пенсійний фонд України, згідно зі статистикою, таки потребує підтримки. Сьогодні на одного працюючого припадає 0,8 пенсіонера. Хоча знов-таки важко повірити, що українці раптом стали довгожителами або ж відбулася різка зміна структуризації суспільства. Швидше за все, просто зростає банк не облікованої і не оподаткованої праці, штампуючи нових мільйонерів і мільярдерів (а тут ми не пасемо задніх).

Потребують уваги і деякі інші соціальні новачки. Скажімо, «гуманістка» Юлія Тимошенко повела наступ на реабілітаційні територіальні соціальні центри, які було вирішено перетворити на комерційні підприємства. А це означає, що доросли та маленькі інваліди, котрим необхідна як фізична, так і психологічна реабілітація, мають оплачувати усі послуги, що надаються такими центрами. Це ж саме стосується і одиноких літніх пенсіонерів, для яких відвідування терцентру частенько буває єдиною розрадою. Бо, звичайно ж, за свої кровні виснажені бабусі не підуть ні до цирку, ні до перукарні, ні на масаж.

Усвідомлюють це і працівники територіальних відділів праці і соціальної політики – практично позбавлені фінансування, реабілітаційні центри, якими колись так пишалися, невдовзі взагалі перестануть бути затребуваними.

Насунулися нові проблеми й на одиноких пенсіонерів-інвалідів (напівходячих, лежачих), котрі користувалися послугами соціальних працівників. Тепер їх мусять доглядати діти, за умови, що вони проживають на теренах України. Навіть якщо самі нишпорять по смітниках, заливають горе горілкою, а чи «вибилися в люди» і забули про батьків. Та чи можна таку людину змусити бути людиною? І хто цим займатиметься – не відомо. До того ж ні любов, ні співпереживання, ні почуття обов'язку у нашому суспільстві сьогодні не в моді, бо вони геть не прибуткові.

Хочеться вірити, що питання ці будуть відрегульовані, адже бюджет вони не врятують. А наші громадяни хочуть мати не лише «сильну» Україну, але й «Україну для людей», на чолі з лідером, котрому віддали в руки свою долю.

Тамара СОЛОВЕЙ.

«СУСІДСЬКИЙ» КОМЕНТАР

закінчувалося добре – понад 90% заявників субсидії все ж отримували.

Та ось потрапив мені на очі звіт кримської влади щодо економічної ситуації на півострові, де значалось, що субсидії призначено 9, 3 тис. родин, а це становить 43,5% від загальної кількості сімей, що по них звернулися. Довідалася я і про те, що загальна сума відшкодування склала 526,8 тис. грн. та становить в середньому 88,4 грн. на отримувача, а це на 45,2% більше, ніж торік.

Та ось якщо врахувати сплачені громадянами гроші за послуги ЖКГ впродовж січня-серпня 2010 р. (а це 704 млн грн.), і ті, що їм за цей час відшкодовано (менш як 4,5 млн грн.), то виявляється, що йдеться лише про 0,7% від загальної сплаченої суми. Тобто субсидія для кримчан – зовсім не панacea, і ми готові ще й не до таких подорожчань.

Цікаво лише, чому відмовили 56,5% громадян? Невже лукавили і мали новий холодильник?

Тамара СОЛОВЕЙ.

«ЯКИМ Є ЖИТТЯ НА 907 ГРИВЕНЬ:

ПРИКЛАДИ 5-ТИ ГРОМАДЯН З 2 МІЛЬЙОНІВ»

Нещодавно в інформгентстві «УНІАН» (вул. Хрещатик 4, конференц-зал) відбулась прес-конференція «Яким є життя на 907 гривень: приклади 5-ти громадян з 2 мільйонів», за результатами соціального експерименту «Життя на прожитковий мінімум», під час якого 5 активістів з різних регіонів України місяць жили на 907 гривень. Під час конференції були оголошені стратегії виживання кожного учасника, оприлюднені їхні щоденники, запропоновані пропозиції щодо зміни нарахування прожиткового мінімуму в Україні та анонсовані подальші соціальні експерименти НФПУ. Учасники прес-конференції: Мирослав Якібчук, голова НФПУ; Сергій Чижов, профспілковий діяч, м. Запоріжжя; Євгенія Суярко, журналіст, м. Суми; Іван Місяць, охоронець, м. Вишгород.

Підбиваючи підсумки експерименту, голова НФПУ Мирослав Якібчук заявив:

– на суму прожиткового мінімуму жити неможливо, це просто виживання, і такий спосіб це – виживання майже за показником бідності;

– в сумі прожиткового мінімуму в Україні не передбачені витрати громадян на культурні потреби і кошти на саморозвиток. Виглядає так, що держава бачить значущу частину своїх громадян трохи нагодованими, бідними і зовсім неосвіченими;

– слід зазначити, що громадян, які живуть на суму прожиткового мінімуму, за офіційними даними понад 2 мільйони, що в реальності набагато більше, адже не всі проходять офіційну реєстрацію.

Аби виправити ситуацію, голова НФПУ Мирослав Якібчук назвав першочергові кроки:

по-перше, необхідно переглянути суму прожиткового мінімуму; лише згідно незалежних підрахунків профспілок, з огляду на нинішні ціни на товари та послуги, реальний прожитковий мінімум ще більший і становить не менше 2356 грн. З огляду на цю суму, різниця між мінімальними потребами кожної працюючої особи і мінімальною зарплатою склала 1449 грн.

по-друге, за підрахунками профспілок мінімальна сума, яка потрібна українцю на місяць, має становити не менше 2356 грн. Ми просто вирушили на ринок і у магазин та придбали усе те, що влада поклала своєму народу у місячний споживчий кошук. При цьому ми опиралися на справжні сьогоднішні ціни на товари і послуги, та хоча б трохи врахували прагнення українців читати книжки та газети, відвідувати кіно чи театри. З огляду на це, ми наполягаємо, що прожитковий мінімум має бути приведений у відповідність з реальними цінами, потребами не лише особистості, але і її сім'ї. Крім того, цей прожитковий мінімум повинен враховувати інтерес суспільства щодо відтворення повноцінної особистості;

по-третє, прожитковий мінімум, окрім фізіологічного виживання, має враховувати розширене відновлення робочої сили, а також розвиток і зростання фізичних, розумових та духовних сил члена суспільства;

по-четверте, для забезпечення цього слід здійснити глибокі зміни у принципах і структурі перерозподілу ВВП між найманими працівниками, роботодавцями і Державою. В результаті цих змін доля зарплати у вартості кінцевого продукту, робіт або послуг з нинішніх 17-28% має зрости до європейського і світового рівня – 55-80%.

Нагадаємо, 1 жовтня 2010 року Національний форум профспілок

України розпочав соціальний експеримент «Життя за прожитковим мінімумом». Суть проекту: п'ятеро людей з різних регіонів України та різних соціальних кіл добровільно живуть протягом місяця на суму, офіційно визнану як прожитковий мінімум в Україні (907 грн. на місяць з жовтня 2010 р.).

Прес-служба НФПУ на сайті www.nfpu.org.ua протягом місяця вела хроніку експерименту, щодня ретельно фіксуючи, як живуть люди відповідно до визначеного державою так званого «споживчого коштика»: що їдять, що купують, яким транспортом і як користуються, як сплачують комунальні послуги і т. п.

Згідно законодавства України, прожитковий мінімум – вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я у набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродуктованих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості. Обсяг прожиткового мінімуму містить два елементи – фізіологічний та соціальний. Фізіологічний мінімум – це вартісна вираження матеріальних цінностей, крім необхідних для існування людини; соціальний – певний набір духовних цінностей мінімально прийнятого рівня життя.

Згідно з чинними державними стандартами, пересічний українець може дозволити собі з'їсти протягом місяця 165 г сала, 1,290 кг яловичини, 630 г свинини, 1,140 кг птиці, трохи більше 5 кг білого хліба, 7,800 кг картоплі, різько 2 кг помідорів та огірків разом узятих, 4,920 кг фруктів та ягід.

Для порівняння: дослідницькими закладами радянської Академії наук ще наприкінці 40-х початку 50-х років минулого століття було обгрунтовано такі біологічні норми споживання продуктів харчування у розрахунок на одну дорослу людину, зайняту у виробництві: жири – 1231 г/місяць, м'ясо і м'ясопродукти – 5077 г/міс., хліб та хлібобулочні вироби – 13969 г/міс., картопля – 8512 г/міс., овочі – 11704 г/міс., фрукти і ягоди – 7295 г/міс.

Прес-служба НФПУ.
Для додаткової інформації:
067 218 7752

e-mail: pr_centre@ukr.net

УРЯД ПЛАНУЄ ВВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ КАРТOK В УКРАЇНІ

Кабінет міністрів України планує введення електронних соціальних карток, заявив прем'єр-міністр Микола Азаров.

«Запровадження електронних соціальних карток забезпечить ефективне отримання адресної допомоги від держави», – сказав він у Києві.

За словами Азарова, електронні картки зможуть виконувати різні функції, зокрема інформаційну та платіжну.

«Дозволить створити систему, у якій ті, хто надає послуги, автоматично отримають відшкодування з бюджету в обхід бюрократичного апарату», – наголосив прем'єр.

За його словами, введення електронних карток дозволить знизити паперовий обіг і наблизити Україну до сучасної системи управління. Азаров заявив, що така реформа в країні почне запроваджуватись з наступного року.

<http://crimea.unian.net>

ПАРК ЛЮДЯНОСТІ

Про меморіальний парк, нещодавно створений мешканцями Таращі на місці розстрілу євреїв у 1941 році, можна говорити довго. Найцікавішим є те, що поштовою для увічнення пам'яті невинно убитих була громадська ініціатива «знизу», тоді як в радянські часи подібні акції були неможливі без вказівок партійного керівництва. Меморіали творилися переважно у повоєнний час, а якщо й пізніше, то прив'язувалися до якихось важливих дат. А тут 69-а річниця розстрілів – Господи, скільки вже часу сплило, та й дата не зовсім кругла... Що ж послужило поштовою? Після детальнішого вивчення цього питання можна назвати декілька найголовніших факторів. По-перше, за останні п'ять років суттєво змінився клімат в суспільстві завдяки діяльності Інституту національної пам'яті. Місцеві тарашанські краєзнавці і без того не сиділи склавши руки, а тут додатковий поштовх! До того ж знайшлася критична маса небайдужих до теми людей. Скажімо, дитинство Валентини Куклишин (одна з організаторів акції) минуло недалеко від яру, де в 1941 році відбувалися розстріли. Назавжди

Валентина Куклишин.

закарбувалися в пам'яті розповіді матері та сусідів. А в зрілі роки нерідко переосмислюєш події минулого, – Валентина тут не була винятком. І ще один важливий фактор, пов'язаний з її матір'ю: та під час війни була вивезена на примусові роботи до третього Рейху, якщо точніше – до Австрії. Там вона потрапила до бауерів, які виявилися дуже порядними людьми. Не перевантажували роботою, садили за стіл разом із собою, лікували, коли хворіла, одним словом, ставилися, як до рідної доньки. Отже, навіть у підфашистській Європі нацисти не змогли повністю викоринити людяність. Валентина запам'ятала, що мама все життя хотіла поїхати до Австрії і подякувати добрим людям, а ще запросити стареньких погостювати в Україні. Мрію не вдалося реалізувати – надто пізно прийшла горбачовська відлига. Зате донька зробила для себе висновок: треба поспішати творити добро, тим більше, що навіть одна добра справа може суттєво вплинути на імідж усієї нації. А тут ще туристична поїздка до Ізраїлю заставила глибше задуматися про українсько-єврейські стосунки.

ВОДА КАМІНЬ ТОЧИТЬ...

Простими ці стосунки не назвеш, негативу у минулому було чимало. Підневільне становище українців закарбувалося навіть на тарашанському пам'ятнику, встановленому після війни на місці розстрілів. Тут дивним чином поєдналася радянська і єврейська символіка, а текст взагалі привертає увагу:

«Здесь покоится прах еврейских и русских граждан, погибших от рук немецко-фашистских бандитов». Насправді ж, другими за кількістю розстріляних були українці, що й зрозуміло: вони становили більшість населення Таращі, більшість військовополонених і підпільників. Непорядно забувати про єврейські могили, про єврейську сторінку в історії тарашанського краю, але робити вигляд, що на цій землі ніколи не жили українці, також не годиться. На щастя, є приклади зовсім протилежні. Скажімо, вихідець із Чернігівщини Аркадій Натариус, тепер живе в Ізраїлі. Чи не найважливішою справою свого життя вважає популяризацію поетичної спадщини рано померлого чернігівського поета Леоніда Тереховича. На батьківщині його мало знають, тому Аркадій Семенович багато робить для увічнення пам'яті земляка, який закликав людей жити по правді:

*Нам треба свідомо ставати на муку,
Порвать по живому, щоб вийти з п'їтми.
Лише б не забути святої науки –
В нелюдських умовах зостатись людьми...*

Леонід Терехович загинув майже так, як і Василь Симоненко. Як один з перших рухівців, був жорстоко побитий міліціонерами, а через деякий час помер. Чомусь українці про нього забули, а ось єврей-емігрант, у минулому також рухівець, пам'ятає. Терехович був внуком «петлюрівського» поета, розстріляного чекістами. Але саме громадянин Ізраїлю, не покладаючи рук, бореться за створення музею Тереховича в селі Кучинівка, що на Чернігівщині. Коли у нас є такі світлі постаті, як Аркадій Натариус, то за майбутнє українсько-єврейських стосунків можна бути спокійним.

ВРЯТУВАВСЯ ВІН ОДИН

Ще на початку горбачовської відлиги тарашанські краєзнавці розпочали записувати спогади деяких старожилів. Вдалося більш-менш точно відтворити картину розстрілу євреїв у тарашанському Бабиному Яру. Першими німці розстріляли жінку з двома хлопчиками-близнятами років десяти. Діти кричали, що не хочуть вмирати, але мати трималася мужньо. Достеменно відомо, що того ж дня втратив двох сестричок-близнятко десятирічний Семенко Селітренко. А ще розстріляли його 37-річного тата і 29-річну маму. Тато був палко, ні – просто безмежно закоханий в математику і блискуче викладав цей предмет в Тарашанській середній школі №1.

Звідки відомі такі подробиці? Справа в тому, що Семенкові дивом вдалося уникнути розстрілу – єврейські діти інколи залишали гетто, аби щось виміняти. Коли повертався назад, то помітив силу-силенну німців і поліцаїв. Зрозумів, що це кінець. Не поспішаючи, аби не викликати підозри, хлопчик дійшов до лісу. Потім переховувався у найближчих селах. Деякий час жив у місті Рокитному – його прихистила родина Петренків. Понад два роки рано змужнілий Семен Селітренко був «поза законом». Навчився бути спостережливим, прокидався при найменшому шумі, добре засвоївши, що тільки пильність та обережність можуть врятувати його від смерті. А відразу після визволення Таращі він знайшов 20 золотих карбованців, які заховав перед втечею, і передав їх на будівництво

танкової колони «Тарашанський колгоспник». Як склалося далі життя хлопчика? Після війни він закінчив військову музичну школу. З 1949 по 1951 рік служив у музвзводі полкового оркестру. Потім закінчив інститут зв'язку в Одесі, одружився. Ніби все склалося непогано, але хто поверне коханих батьків, сестричок, родичів? Щасливий порятунок дитини тільки підкреслив глибину трагедії народу... Років двадцять тому мій батько, учитель Тарашанської середньої школи №1, написав про нього статтю; тоді ж вони і зустрічалися, але я, лів'янин, мало знав про цю дружбу. Після смерті батька я вирішив розшукати Семена Михайловича. Виявилось, що він проживає в Російській Федерації, у великому місті на березі Волги – Самарі. Написав йому про створення парку і отримав таку відповідь: «Дорогий Сергію! Ваш батько був першим, хто описав ті трагічні події. Після його смерті обірвався мій останній зв'язок з Тарашею. Тепер нема з ким листуватися – час не шкодує нікого... Про Україну дізнаюся з Інтернету, радію успіхам, тривоюся, коли дізнаюся про ваші негаразди, адже Україна – це моя Батьківщина... І Тарашу згадаю ледь не щодня. І ось що я скажу: рукотворний парк, створений місцевими ентузіастами, – це справжній подвиг! Передайте велике спасибі усім цим людям...»

ВІДЧУЛИ СЕБЕ ЄВРОПЕЙЦЯМИ

Творячи меморіальний парк, цей своєрідний пам'ятник трагічним подіям Другої світової війни, тарашанці відчували себе європейцями і працювали як європейці. Добрим організатором виявила себе корінна тарашанка Валентина Куклишин – саме її уміння запалювати людей відіграло не останню роль, саме вона змогла підключити до справи фахівців: Віталія Кармана, Валентину Вітрогон, Яну Лемешко, Анатолія Кушніра та багатьох інших. Не всі вони вихідці з Таращі, скажімо, кандидат біологічних наук Анатолій Іванович Кушнір народився на Волині, а тепер мешкає в столиці. За плечима науковця великий досвід озеленення сакральних місць у Німеччині та Польщі. Ось такі люди долучилися до справи!

В пам'яті про двох перших розстріляних хлопчиків-близнятків тарашанці посадили дві топольки. Вони ж можуть символізувати і сестричок Семена Селітренка – під час розстрілу їм було по два з половиною роки... Взагалі, над концепцією парку працювали довго – все задумано так, щоб тут постійно, впродовж року, щось цвіло... Посадковим матеріалом допомагали Богуслав, Канів, Умань – це вже Валентина Куклишин постаралася, а підвезення організували брати Петро та Леонід Шерепенки. От і ростимуть тепер в парку: бук лісовий, платан кленолистий, липа серцелиста, дуб звичайний, ялівець козацький, обліпиха крушинова, барбарис звичайний і барбарис Тунберга, хеномелес японський, тамариск галузистий, гортензія деревоподібна, виноград амурський, сніжноягідник білий, свидина криваво-червона, кущі бузку і ще багато-багато створених Богом прекрасних рослин. Якоюсь мірою це рослини розмаїття відображає непоправні людські втрати, бо не один талант тут загинув, не одне яскраве життя обірвалося в Глибокому Яру. Звичайно, красою новоствореного парку цього не компенсуєш. Та ще й через сім десятиліть... І все ж тарашанці відчують, що парк потрібен. Культура пам'яті й справді може бути високоактивним вірусом, якщо дати йому поштовх.

Сергій ЛАЦЕНКО.

У КИЄВІ ЗАПАЛЮЮТЬ «СВІТЛО СПРАВЕДЛИВОСТІ»

Письменник та колишній дисидент Євген Сверстюк став лауреатом нагороди «Світло справедливості». Нагорода задумана як відзначення за моральне, духовне та етичне лідерство і заснована канадійкою українського походження Анастасією Шкільник на честь її батька, громадського та політичного діяча часів визвольного руху початку минулого століття Михайла Шкільника.

За часів УНР Михайло Шкільник працював спочатку в Міністерстві економіки, пізніше – у Міністерстві закордонних справ. Після повалення УНР юрист за фахом Михайло Шкільник перейшов працювати суддею до Перемишля. Тут під час Другої світової війни він, зокрема, врятував від німців рабина Рокаха – лідера ортодоксальних євреїв усієї Західної України. Після війни з родиною виїхав до Канади.

На честь Михайла Шкільника його донька Анастасія й заснувала нагороду «Світло справедливості». За її словами, таким чином намагалася виконати волю батька, який увесь час після еміграції розраховував повернутися в Україну. «Хоча цією нагородою я вшановую свого батька і його духовну шляхетність, сам факт запровадження нагороди визначає фундаментальне значення тих цінностей, які є невіддільними для всіх людей в усіх країнах світу», – додає Анастасія Шкільник.

На думку публіциста, члена-засновника Української Гельсінської групи Мирослава Маринюка, нагороду «Світло справедливості» заснували якраз вчасно. «Нині в Україні ігнорують моральну проблему. Тут сформувалася така собі «аморальна більшість», для якої честь і правда є більше символом відсталості», – зазначає він у коментарі Радіо Свобода.

Письменник та колишній дисидент Євген Сверстюк став першим лауреатом нагороди «Світло справедливості». Він був єдиним номінантом на премію, його кандидатуру українсько-канадському журі запропонувала засновниця конкурсу Анастасія Шкільник. На її думку, саме Євген Сверстюк є одним із найяскравіших моральних та духовних лідерів незалежної України.

Сам лауреат зізнається, що для нього нагорода стала несподіванкою. Однак Євген Сверстюк висловлює сподівання, що завдяки нагороді вдасться повернути увагу українського суспільства до важливих морально-етичних питань.

«Посткомуністи ставляться до питань моралі приблизно так: мораль і політика несумісні, мораль – це відносно, і досить про неї говорити. Ми це успадкували від більшовиків, які ставили мораль поруч із релігією і відверто їх зневажали», – каже письменник.

«Я хочу подякувати, перш за все, за блискучу ідею зробити мораль предметом громадського обговорення і переживання», – підсумовує Євген Сверстюк. <http://www.radiosvoboda.org/content/article/2207740.html>

«ШАНУЙМО КОБЗАРЯ!»

Як повідомляють «Новини Полтавщини», полтавські активісти розпочали акцію «Шануймо Кобзаря». Вони проїдуть всю область, щоб проінспектувати стан пам'ятників Тарасу Шевченку в усіх населених пунктах, де вони є.

За день полтавці об'їхали 5 районів (Машівський, Полтавський, Карлівський, Кобеляцький, Новосанжарський) – всього 12 населених пунктів, де є пам'ятники або пам'ятні знаки. Вони покладали квіти, проводили фото- та відеозйомку, подарували 94 книги та 22 диски (в тому числі диск «Кобзар» з творами Шевченка у виконанні відомих людей) та посадили 14 дубків, які їм надали у Руднянському лісництві.

«Хочеться сказати, що найкращий пам'ятник з тих, які ми бачили за день, – у с.

Соколова Балка. Просто за ним доглядає місцевий підприємець. У Біликах та Бережнівці пам'ятники далеко у не найкращому стані. У Біликах взагалі парадокс – поряд ремонтують клуб за 100 тис. грн, але на пам'ятник 5 тис. знайти не можуть. Вважають, що кращий пам'ятник треба мати у с. Шедієве, де бував колись Шевченко. Це наша історія і наша культура!» – поділився враженнями організатор акції голова Асоціації «Громадянське суспільство Володимир Степанюк.

Цікаво, що найстаріший пам'ятник Шевченку Полтавщини знаходиться у с. Козельщина Машівського району – зведений у 1919 році.

Їздили у подорож Полтавщиною краєзнавці, науковці, журналісти і просто небайдужі люди – загалом 13 чоловік. Була навіть член

«Союзу українок Башкирії» – Ольга Дубровіна. Кошти на цю культурну акцію виділили Микола Горшок та Ольга Клишко.

Як розповів «Новинам Полтавщини» організатор

поїздки Володимир Степанюк, – це інспекційна поїздка, мета якої – перевірити стан пам'ятників. Загалом активісти планують відвідати 19 районів та проїхати 2 тис. км протягом ще 4 днів.

* * *

А У НАС?

Закликаємо читачів поділитися на сторінках газети інформацією про стан пам'ятників Т. Шевченку в нашому Криму.

ПРИЧАСТЯ. БУКВА І ДУХ

Взятися за перо мене спонукала бесіда з одним із ревних, однак далеких від духовного розуміння, православних. Власне, навіть і не вона. Ця розмова стала тільки приводом; причиною ж — загальне незрозуміння суті таїнства святого Причасття не лише пересічними віруючими, але, нерідко, й самим духовенством.

В сучасному релігійному світі, так само як і в старозавітній церкві часів першого приходу Христа, буква превалює над духом, форма над змістом, обряд над вірою. І причина все та ж: фарисейська розчина увійшла в церковне життя, і не бачать цього хіба що самі фарисеї. Втім, питання новітнього фарисейства це тема окремого висвітлення; тепер же — власне про Причасття.

Ересь обрядовітства в номінальній церкві (перевага обряду над вірою) сягнула тієї межі, коли не лише вірні, але й окремі пастирі не розуміють духовного значення певних священнодійств. Запитайте у свого священника, що означає постригання волосся під час таїнства святого хрещення, — мало хто відповість. А невоцерковлені миряни, то й взагалі інший раз дивляться на церковні обряди та ритуали приблизно так само, як ми споглядаємо на камлання шамана: магія чистої води. Щось там ходять, щось співають, щось голосять (добре, якщо зрозумілою мовою), щось кадять, когось помазують...

Те саме й під час літургії, і це певною мірою стосується не лише невоцерковлених, але й вірних. Мало хто, стоячи на службі Божій, усвідомлює, що тут не тільки пригадування життя й подвигу Спасителя нашого, не просто спомин про тайну вечерю Господа Ісуса Христа та учнів Його. Тут — видиме предствлення саме нашої «безкровної жертви»: умиловитливої, духовної жертви покаяння, самозречення та смирення нашого. Що на малому вході, коли священник виголошує: «Благословен вхід святих Твоїх...» — це і для нас заклик до святості, до відкриття серця перед небом у самозреченні і любові, до входження у «святе святих» власної душі. Що коли співаємо «Херувимську», то це ми собою херувимів — ангелів відання, вісників спасіння — являти світові покликани. Що це нам належить відкритим серцем прийняти Царя всіх, аби одержати від Господа милість внутрішнього миру, принести Йому жертву не лише скорочення духовного, але більше хвали...

Мало хто розуміє й те, що святе таїнство Євхаристії (Причасття) є поняттям насамперед духовним. Багато вбачають у нім суто буквальный аспект: сповідався, відстояв лі-

тургію, запричастився з святої Чаші — і все, уже й спасений... Певна річ, набагато легше, хай і благоговійно, з'їсти «ложку Бога» два-три рази на рік (не багато-хто з великої маси православних причащається частіше), аніж стати добрішим, відкрити серце своє перед Тим, Хто стукає...

Правдиве причасття — це передусім причасття благодаті Божої, що подається вірним через смирення Христове, розкриті Ісусом на тайній вечері. На жаль, сьогодні практично втраченим виявляється його духовно-символічне та буквально-містичне значення. Ось скажіть, що ви розумієте під Тілом і Кров'ю Спасителя? М'ясо (плоть) і кров (лейкоцити, еритроцити, плазма)? Щось подібне часто уявляється зовнішнім ревнителем букви. Правдиве ж православ'я (власне, православ'я, яке ми втратили) розуміло і розуміє ці речі насамперед духовно.

По-перше, як нагадування про Шлях, явлений нам Ісусом Христом, шлях духовного воскресіння: просвітлення, духовного вдосконалення, спасіння.

По-друге, як символ теорії і практики цього спасіння — правильного розуміння і практичного виконання Христової заповіді смирення. Бо коли ми «п'ємо» — приймаємо в свою кров, у своє життя («життя тіла — в крові воно» (див. Левит, 17 розділ, 11 вірш) — новозавітне вино вчення Господнього: правильно розуміємо та сповідаємо його, — то воно стає кров'ю Христовою в нас. І коли духовно споживаємо — приймаємо в свою плоть, в свою діяльність — хліб виконання волі Божої: на ділі смиряємося духом, душею і тілом («Пожива Моя — чинити волю Того, Хто послав Мене» (Євангеліє від Івана, 4.34); «Візьміть на себе ярмо Мое, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем смиренний, і знайдете спокій душам своїм» (Від Матвія, 11.29); «Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать...» (Послання апостола Якова, 4.6)), — то хліб цей стає плоттю Христовою в нас.

І, нарешті, третє розуміння — як буквально переосутнення Дарів. І важливішими тут є саме перші два, бо третє (буквальне причасття) — це лише засіб на шляху, а не сам шлях.

Довести це не так уже й складно. Якби взагалі не було буквального причасття, а було лиш духовне, то це аж ніяк не завдало б нашому спасінню (згадаймо хоча б святу Марію Єгипетську, яка сорок сім років причащалася в пустині лише причасттям ангельським, духовним, а під час молитви — на лікоть возносила над землею. Причасття ж буквально вона прийняла тільки-но

перед смертю, з рук святого старця Зосими). Але якщо не було духовного причасття благодаті, яка подається виключно по вірі смиренній, що чинна любов'ю, то не спаслася б жодна людина!

Прийняття в своє тіло і кров буквально-містичних Тіла й Крові Христових допомагає нам у головній справі нашого життя — просвітленні душі й духа, в уподібненні наших духовних тіл (за Феофаном Затворником — «тонких оболонку душі», «тонких, або ефірних тіл») преображенню тілу Господа Ісуса.

Переосутнення Дарів — це зміна ідеї, духовної сутності освяченої речовини. Тут не «переоформлення», а саме «переосутнення», зміна не форми, але суті. Вид же (вигляд, зовнішня форма) залишається таким же — це хліб і вино як зовні, так і за хімічним складом, і за смаковими якостями. Однак під виглядом хліба й вина маємо уже продукт зовсім іншого змісту, іншої ідеї, іншого духовно-містичного наповнення — Тіло і Кров Христові. Яка була сутність принесеного (прокомидійного) хліба й вина до їх освячення? Фізична, себто насичення, побудова тіла. Яка стала після таїнства святої євхаристії (анафори) — піднесення й подяки? Духовна: насичення, побудова, просвітлення душі.

Тож питання полягає не в тому, чи переосутнюються дари (звісно ж, переосутнюються; переосутнення — це граничний рівень освячення), і не в тому, чи правдиво вони є Тіло і Кров Господні (звісно ж, правдиво, тільки не фізичні м'ясо і кров, а містичні Тіло і Кров — тому й містичні, «таємні», що ніхто фізичними очима цього не бачить, лише духовними). Питання у тому, що є шлях, а що є засобом спасіння.

Сьогодні маємо усе перевернутим з ніг на голову: на перше місце в церкві ставиться причасття буквально, а на друге — шлях (покаяння, самозречення, смирення). Якби так благоговійно, як ставимося до святої Чаші, ми ставилися до явленого Спасителем Шляху, то давно б уже побачили «царство Боже, що прийшло воно в силу». А поки що для нас ці слова Господні: «Та Син Людський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?» (Євангеліє від Луки, 18.8)

Православ'я це не традиція. Православ'я — це властива духовна практика, яка має свої традиції. Традиції та обряди православної церкви це знову-таки лише форма, а не зміст. Вони як сільничка для солі. Важливою є не сільничка, а сіль, що в ній заховується; сільничка може мінятися, а ось «коли сіль ізвітріє, то

чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми...» (Від Матвія, 5.13). «Не слід прив'язуватися до старих форм: боротьба за форми безплідна, смішна... Форма як зовнішність є випадковість, а випадковість минає, сама лише Істина пробуває навіки...» — навчає святий Ігнатій Брянчанінов.

Той самий брат, розмова з яким стала поштовхом для написання цієї статті, пригадує, усе стояв на своєму: «За православною вірою святе таїнство Євхаристії не може служитися, якщо відсутній антиминос — шмат полотна з підписом канонічно визнаного єпископа, преемника апостолів, який сам є в євхаристійній єдності з усіма іншими православними єпископами...» «Коли священник прикликає Святого Духа перетворити святі Дари на істинні Тіло і Кров Христові, а законного антиминосу на престолі нема — чи не ризикує цей священник бути винним проти Тіла й Крові?..» «А чи завжди святі Дари переосутнюються після того, як хтось скаже: «Перетворивши Духом Твоїм Святим, амінь, амінь, амінь?» Чи взагалі не потрібні оті слова епіклези (призивання). — Авт.? І вітвар не потрібний, і антиминос нічого не значить?..»

Я відповідаю тоді, і відповідаю зараз усім стурбованим адептам форми: щодо антиминосу, то спасає не «шмат полотна з підписом канонічно визначеного архієрея», спасає благодать Божа, яка по вірі смиренній дається. Де смирення — там і благодать. А про «баські байки» марновірства та обрядовітства попереджав ще апостол Павло: «Настане-бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували. Вони слух свій від правди відвернуть, та до байок нахляться. Але ти будь пильний у всьому, терпи лихо, виконуй працю благовісника, сповняй свою службу...» (Друге послання до Тимофія, 4.3-5) Ось так і сповняю... «Цурайся нечистих та баських байок, а вправляйся в благочесті (у духовному вдосконаленні). — Авт.). Бо вправа тілесна (зовнішня, форма). — Авт.) мало корисна, а благочестя корисне на все, бо має обітницю життя теперішнього та майбутнього. Вірне це слово, і гідне всякого прийняття!» (Перше до Тимофія, 4.7-9).

Що ж до того, чи завжди переосутнюються святі Дари, то ні, не завжди, а тільки по вірі. По вірі або священника, або навіть і мирян, присутніх у храмі (згадайте хоча б хрестоматійний випадок, коли хліб і вино переосутнилися в Тіло і

Кров Христові по вірі отрока — навіть не священника! — який ніс їх у храм на проскомидію). За вченням старця Никодима Святогорця («Невидима борня») молитва уст (у т. ч. й священника) — це взагалі не молитва. Молитва розуму (коли думаєш про те, про що молишся) — це «напівмолитва». Правдивою ж є лише молитва серця. За Феофаном Затворником це «коли серце зігралося, і тепло до Бога промовляє».

І без вітвара апостоли, мужи апостольські та перші християни спасалися, і без антиминоса. А в таборі і на засланні, під час репресій і гонінь, — які там були «вітвари»? Які «антиминоси»? Однак священники-ЗК таємно правили літургії, і не зменшувалась благодать, але збільшувалась.

Якось блаженної пам'яті отець Олександр Мень, не маючи при собі епітрахілі, бо сталося так, що сповідав не у храмі, а просто неба, коли сповідник запитав: «Як же ви, батюшко, мене сповідаєте? У вас же і епітрахілі немає?..», відповів: «Ну, якщо це для вас так важливо...» і, покритивши голову сповідника власним шарфом, прочитав розрешальну молитву. То що, може благодать Божа сходить не на слози покаяння, а виключно на предмет облачення?..

І на закінчення. Коли спостерігаєш сьогоднішню «благовісну сутність» навколо канонів, традицій та обрядів, то складається таке враження, що Господь Ісус Христос вмер на хресті не для того, аби явити нам Шлях духовного воскресіння — шлях просвітлення, духовного вдосконалення, шлях внутрішньої свободи, — але щоб навчити нас кришити профору... Однак правдиве православ'я не в обрядах і традиціях, не в догматах і канонах, але в смиренномудрості та в містичному дусі Східної Церкви пробуває. І Господь прийшов на землю не для того, аби встановити якісь нові обряди чи таїнства, не для того, аби навчити нас незанимаючим церемоніям та ритуалам, але щоб явити нам шлях спасіння. Щоб явити нам Отця, Який не в шлунку, а в серці.

І прийде час, не буде вже не лише ереси обрядовітства (віри в те, що обрядами та церемоніями церковними можна спасти свою душу), але й самих обрядів, як духовних костюрів, як засобів для спасіння немічних, не буде. Або якщо й будуть, то матимуться зведеними до мінімуму. Бо всі будуть навчені Духом Святим. Бо поклоніння Богові втішене лише в Дусі та в істині. Так сказав Господь Бог, і слово Його вірне, й незмінне...

Протоієрей
Олег ВЕДМЕДЕНКО.
www.vedmedenko.org

РІДНІЙ ШКОЛІ МИ КАЖЕМ - «СПАСИБІ!»

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.).

Багато хто з них згадував, що у тій кімнаті, де зараз, наприклад, майорить український стяг і розмістилися музейні експонати, колись була звичайнісінька спальня, в якій ледь не щодня доводилося натирати паркет. А тепер — тут цілий музей! У ньому учні можуть не просто доторкнутися до своєї історії, а й власноруч за підтримки педагогів виготовити експонат, який стане окрасою експозиції, — все це вчить дітей з шаную ставитися до свого минулого і з вірою дивитися у майбутнє — у своє майбутнє, де для них, хочеться вірити, буде можливість знайти свій власний шлях... Можливо, шестикласник Антон Уханков, який уже сьогодні отримав премію від Верховної Ради АРК за свій творчий доробок — картини з дерева і моху, з тополиного пуху тощо — за якийсь

десяток років стане відомим митцем, а на українському мистецькому олімпі засвітиться ще одна зірочка з Криму...

Недарма ж за роки свого існування школа виховала не одного професора, академіка, заслуженого лікаря, офіцера чи вчителя — і більшість із них прийшли на ювілей, бо вдячні своїм наставникам, які й у складні 60-ті, і у буремні 90-ті роки минулого століття, незважаючи ні на що, зуміли дати їм півку у світ і виховати справжніх людей. Вони пам'ятатимуть їх довіку — і тих, хто, на щастя, ще поруч, і тих, хто, на жаль, уже пішов з життя.

У пам'ять тих, кого вже нема з нами, перед святковим концертом, організованим стараннями теперішніх вихованців школи-інтернату № 1, у

залі запалили вогники церковних свічок і на хвилину запала тиша... Бо ж там, де є пам'ять, — зайвих слів не треба.

А потім залунала пісня — щира і душевна...

Під заключні акорди мелодії вальсу хочеться побажати школі, щоб як була вона на початку своєї історії осередком культури в Криму, який з гордістю демонстрували іноземцям, так і залишалася ним, незважаючи на жодні вітри змін. А

випускники, які вже цього року підуть з її стін, поспілкувавшись зі своїми старшими і успішними товаришами, теж доклали максимум зусиль, щоб вчителі і школа ними пишалися в найближчому майбутньому. І щоб рівно через рік знову залунали звуки осіннього вальсу і ми зустрілися у Сімферопольській школі-інтернаті № 1, щоб порадіти новим досягненням її вихованців, педагогів і випускників.

Катерина
КРИВОРУЧЕНКО.
Фото О. НОСАНЕНКА.

«ТАРАС ШЕВЧЕНКО І ФЛОТ»

- таку назву має книга колишнього головного редактора телерадіокомпанії «Бриз» ВМС ЗС України, капітана першого рангу, Заслуженого журналіста України Мирослава Мамчака. Це вже п'ята творча робота автора, проте могла би бути першою, бо задум про її видання виник ще у 2003 році, коли українська громада Севастополя взялася відкривати пам'ятник Тарасові Шевченку. Тоді місцеві шовіністи через ЗМІ нав'язували громадськості думку, що Шевченкові – не місце у Севастополі, бо, мовляв, до моря і флоту поет не має жодного стосунку. Викривлення історичної правди зачепило військового журналіста й він пише невеличкий нарис «Тарас Шевченко і флот», який, крім газети «Флот України», відважується надрукувати ще часопис міськради «Севастопольские известия». Коротка публікація російською мовою так вразила тодішню червону міськраду, що матеріали Мамчака й понині заборонені у цьому комунальному друкованому виданні.

Прошло 7 років, севастопольці давно проптотали стежинку до пам'ятника Шевченкові, встановленому в надзвичайно красивому місці, поблизу моря. За цей час Мирослав Мамчак вже видав декілька книг, проте знову повернувся до флотської сторінки біографії поета – служби на кораблях Аральської науково-дослідницької ескадри і взагалі морської тематики його літературної та мистецької творчості. Так з'явилося ще одне видання «Тарас Шевченко і флот» щойно презентоване автором.

«...Капітан-лейтенант Чорноморського флоту, вчений, гідрограф Олексій Бутаков отримав завдання провести наукові дослідження морського простору, скласти перші мапи, лоцію, дослідити геологію і біологію та описати узбережжя невідомого на той час у Росії та Європі Аральського моря. Віднайти досві-

дчених художників-картографів у напівдиких степах – годі було й сподіватися. Вмовити професійного столичного художника взяти участь у важкій небезпечній експедиції також не вдалося. Пошуки навели Бутакова на випускника Академії мистецтв Тараса Шевченка, що відбував покарання військовою службою в Оренбурзькому корпусі, й він почав випрошувати його у командира корпусу В. П. Обручова. Останній не відважився переступити через царську заборону Шевченкові писати і малювати, але, зважаючи на подані на нього гарні характеристики, дозволив ввести його до складу експедиції звичайним матросом-рисувальником. «...Я тепер веселий йду на оте нікчемне море Аральське, писав він А. І. Лизогубу, - Не знаю чи вернусь тільки..., а йду ей-богу веселий...», - такі цікаві подробиці Тарасового життя розповідає автор у книжці «Тарас Шевченко і флот».

Кажуть, що журналіст – це письменник нашвидкуруч, проте чимало з нас, звикнувши до творчого марафону на коротку дистанцію, не можуть відважитися на об'ємну роботу. Одному не вистачає часу, іншому – життєвого досвіду чи грошей на видання, причин віднаходиться безліч. Думається, ось ще трохи і візьмусь за збірку нарисів, а роки летять...

Мирослав Мамчак подолав такі вагання ще п'ять років тому. З того часу він одну за одною видає книги, які користуються попитом не лише серед військових моряків. Каже, що до творчості його спонукало саме життя: відродивши Український військовий флот, офіцери зіткнулися з чималою проблемою – відсутністю флотської історії, символіки, героїв. Яким чином, на якому матеріалі було виховувати молодих моряків? Від тих запитань, що не мали відповідей, військовий журналіст Мирослав Мамчак втратив спокій та забув про відпочинок. Звідки брав вільний час? Каже, що його – просто море: ночі, вихідні, якщо цього замало, можна додати ще чергову відпустку.

У 2005 році вийшла з друку книга автора «Флотоводці України. Історичні нариси, хронологія походів», у якій він повертає із забуття імена героїв часів Української Народної Республіки та розповідає про непросту історію відродження сучасних Військово-Морських сил держави.

У 2007 році Мамчак презентує книгу «Україна: шлях до моря. Історія українського флоту», на сторінках якої переконливо доводить, що Україна споконвічно була великою морською державою, розповідає про роль військового флоту в історії боротьби українського народу за незалежність та про розподіл Чорноморського флоту колишнього СРСР, очевидцем якого був сам.

Збираючи дорожочинний матеріал, він відвідав чимало історичних музеїв, як вітчизняних, так і зарубіжних. Каже, що в Турції інформацію отримував без перешкод, зате брати-росіяни дозволили лише пройтися Севастопольським музеєм Чорноморського флоту, та й то – під вартою.

У 2009 побачила світ книга «Військово-морська символіка України», у якій Мамчак аналізує становлення військово-морської символіки держави від княжої доби до сьогодення.

З поміж цих, історичних книг, була ще збірка дотепних флотських бувальщин «Ой було на флоті, було...» й, нарешті, щойно презентована – «Тарас Шевченко і флот».

Беззмінним помічником і спонсором автора є видавничі фірма «Прут Принт» з міста Снятин, Івано-Франківської області. Мирослав Андрійович народився у Снятинському районі, його там люблять, ним пишаються й допомагають втілювати у життя творчі задуми. Крім цього, за фінансову підтримку останнього з видань він ще висловлює вдячність українській громаді Канади й особисто Тетяні Прокопів та генеральному директору ПП «Артек-Союз» Наталі Лобік (м. Сімферополь).

Автор повний снаги та творчих задумів й, думається, ще не раз порадує прихильників своєю яскравою творчістю.

Лілія СТЕПКО,
власкор «КС».

м. Севастополь.

«ЦЕ ДАТИ СПРАВДІ СВІТОВОГО МАСШТАБУ...»

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин сподівається, що урочистості з нагоди 200-річчя з дня народження і 150-річчя з дня смерті Тараса Шевченка стануть новою яскравою сторінкою у відносинах між Україною і Росією. Як повідомили УНІАН у прес-службі ВР, про це він заявив на засіданні Ради Міжпарламентської асамблеї держав-учасниць СНД, присвяченому питанням виконання постанови

«Про заходи, присвячені 200-річчю з дня народження і 150-річчю з дня смерті Т. Г. Шевченка» у Санкт-Петербурзі.

«Зрозуміло і природно, що масштаби заходів, присвячених 200-річчю з дня його народження і 150-річчю з дня смерті, переростають і вже переросли рамки України. Це дати справді світового масштабу, осяяні одвічними і немеркнучими гуманістичними ідеями», – сказав він.

За словами українського спікера, з урахуванням резолюції 35-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО в Україні готується велика і різноманітна програма. Передусім, за словами В.Литвина, йдеться про подальший розвиток Шевченківського національного заповідника у Каневі, зокрема, створення музейної експозиції Будинку-музею поета, прискорення ремонтно-реставраційних робіт на його могилі. «Це місце є не тільки пам'ятником історії, але й вічним нагадуванням про те, що життя і діяльність Шевченка справляли і будуть справляти вплив на нові покоління», – зазначив керівник парламенту.

Ще одним важливим кроком В.Литвин назвав створення Міжнародного культурно-інформаційного центру «Шевченківський дім». «Крім того, що робиться і буде зроблено в Україні, – а згадані лише окремі найбільш великі позиції – передбачена широка і різно-

манітна програма, яку будуть реалізувати наші дипломатичні представництва за кордоном за участю української діаспори і громадськості країн перебування», – підкреслив В. Литвин.

Голова ВР наголосив, що особливо значення цим урочистостям надає той факт, що вони проходять під патронатом Президентів України і Російської Федерації. В.Литвин також висловив подяку «казахським і російським друзям, які зробили неймовірно величезну роботу, за те, що вони шанують пам'ять Великого Кобзаря як своєї рідної людини».

«Нашими спільними зусиллями ми робимо все, аби ця подія набула міжнародного масштабу», – сказав керівник парламенту.

РОСІЙСЬКИЙ, РАДЯНСЬКИЙ, УКРАЇНСЬКИЙ САМОКИШ...

У ці дні в Криму відзначають 150-річчя з дня народження відомого художника Миколи Самокиша. У Бахчисарай відкрилася міжнародна науково-практична конференція, присвячена вивченню творчої спадщини художника-баталіста, педагога, графіка. У її роботі взяв участь перший заступник

Постійного Представника Президента України в АР Крим Володимира Казарін.

Говорячи про етапи життєвого шляху Миколи Самокиша, він, зокрема, наголосив, що ім'я цього чудового майстра нерозривно пов'язане з Кримом. «З 1922 року Микола Самокиш жив, викладав у Криму. Тут він створив власну студію, виховав плеяду учнів», – сказав Володимир Казарін.

Зазначимо, що Микола Самокиш – російський і радянський художник-баталіст і педагог українського походження, який працював також в області анімалістичного жанру та книжкової графіки. Самокиш – академік і дійсний член Імператорської Академії мистецтв, заслужений діяч мистецтв РРФСР, лауреат Сталінської премії. Його кримська студія стала базою для створення художнього училища, яке згодом отримало його ім'я.

У той же день, 25 жовтня, у Сімферопольському художньому музеї відкрилася тематична виставка, присвячена творчості Миколи Самокиша. В експозиції відображені основні етапи життєвого, творчого шляху художника. У відкритті виставки також взяв участь Володимир Казарін.

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

КНИГА ПРО УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Видавництво КІУСу передрукувало й зробило доступною для читачів широківизнану серед науковців працю про історичну перспективу українсько-російських стосунків: Andreas Kappeler, Zenon E. Kohut, Frank E. Sysyn, Mark von Hagen (eds.), Culture, Nation, and Identity: The Ukrainian-Russian Encounter (1600–1945), 382 ст.

Проголошення Україною незалежності, підтверженої на референдумі 1 грудня 1991 р., та розпад Радянського Союзу 25 грудня 1991 р. надали українсько-російським відносинам вагомий міжнародно-го значення. Із появою цих нових держав-сусідів розпочалася нова, складна й непередбачувана фаза у цих відносинах. Оскільки Росія залишалася світовою потугою, а Україна стала найбільшою і однією з найнаселеніших країн Європи, ці відносини виходили за рамки взаємин між цими двома державами. Майбутнє пострадянського простору великою мірою залежить від того, як складаються стосунки між цими двома слов'янськими країнами.

Редактори Culture, Nation, and Identity організували чотири конференції, на яких сімдесят фахівців розглянули питання російсько-українських відносин.

У даній книзі представлено 16 вибраних статей, в основі яких доповіді про українсько-російські взаємини від ранньомодерного періоду до Другої світової війни. Застосовуючи різну методологію, історики і славісти з Канади, Німеччини, Росії, України й США звертаються до цілої низки питань, в яких взаємодіяли росіяни й українці, їхні ідентичності та культури. До книги ввійшли дослідження таких тем, як «Що таке Росія? Російська національна ідентичність і держава 1500–1917» Пола Бушковича, «Мазепинці, малоросія, хохла: українці в етнічній ієрархії Російської імперії» Андреаса Каппелера, «Російсько-український дискурс і провал «алоросійського питання», 1782–1917» Ольги Андрієвської та багато інших.

Британський науковець Едрю Вільсон писав про неї: «[Ця] книга – це дослідження «конструювання і переосмислення ідентичностей серед росіян і українців різного соціального походження»; не лише як «українців» чи «росіян», але й як дійсних і потенційних носіїв інших «я», включаючи й колишні «всеросійську та східнослов'янську ідентичності». Тому важливо показати, як українська ідея вплинула не лише на самих українців, а й на творення російської ідентичності. Як такий, збірник досягає неабиякого успіху. Ця надзвичайно цінна й цікава праця є великою цінністю як для істориків, так і для студентів, які досліджують питання національної ідентичності».

Дане видання Видавництва КІУСу – це п'ята книга у серії досліджень про Україну та її сусідів. Інші томи були присвячені єврейсько-українським (Ukrainian-Jewish Relations in Historical Perspective), польсько-українським (Poland and Ukraine: Past and Present), німецько-українським (German-Ukrainian Relations in Historical Perspective) та ще один збірник російсько-українським (Ukraine and Russia in their Historical Encounter) стосункам.

Culture, Nation, and Identity: The Ukrainian-Russian Encounter (1600–1945) можна придбати в м'якій оправі за 34.95 дол. і в твердій палітурці за 59.95 дол. (плюс податок і поштові витрати; поза межами Канади ціни в доларах США). Замовлення можна зробити через захищену електронну систему Видавництва КІУСу за адресою www.ciuspress.com або зв'язавшись безпосередньо з видавництвом: 430 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2H8; тел. (780) 492-2973; факс: (780) 492-4967; е-пошта: cius@ualberta.ca.

Канадський Інститут Українських Студій.

Пам'ятник Т. Г. Шевченку у Санкт-Петербурзі.

ДОВОГО думав, як назвати матеріал про визволення Києва від німецьких окупантів у листопаді 1943 року й вирішив, що цей заголовок буде найточніший. Писати чергові оди радянській владі й «талановитим» командирам Червоної армії, які виграли війну з Німеччиною, не збираюся — останнім часом бажаючих це робити вдовсталь. Хотів би вкотре нагадати прихильникам Комуністичної партії та її лідерам, що війну виграли не Сталін і Жуков, а прості люди, які мільйонами віддавали своє життя заради Перемоги, іноді через елементарні примхи тодішніх керівників.

Відомо, що звільнення столиці України 1943 року було приурочене до 26-ї річниці Жовтневої революції. Аби виконати побажання Сталіна, тодішні воєначальники загубили сотні тисяч людських життів, але наказ головнокомандувача виконали. Нещодавно предстанки комуністів зареєстрували в Верховній Раді законопроект про відзначення Жовтневої революції на державному рівні, а цей день у календарі зробити вихідним і, як на мене, дуже ймовірно, що за абсурдний документ врешті-решт проголосують нардепи більшості, адже вони не знають історії або підігрують у розумінні її північним сусідам. Комуністи (верхівка яких перебуває на утриманні в олігархів) давно нав'язують суспільству брехливу ідею про те, що без Жовтневої революції не було б сучасної України...

У мене при одній тільки думці про те, що в нас святкуватимуть день приходу до влади більшовиків, які за понад сімдесят років свого панування знищили мільйони українців і ніколи не визнавали української державності, мурашки бігають по тілу.

Та повернемося до звільнення Києва. Нещодавно на Хрещатику став невеликим слухачем радянських пісень на воєнну тематику, що гриміли в динаміці й, очевидно, за задумом організаторів готували киян до чергової річниці звільнення міста від нацистів. Згодом, такі дати в історії народу потрібно згадувати, навіть на державному рівні, от тільки не розумію оці радісно-святкові формулювання: «Святкуємо чергову річницю звільнення Києва», «Столиця відзначила чергову річницю звільнення від нацизму» тощо. Мені видається, що справедливо було б у всіх церквах і соборах міста відправити літургію по невинно заггиблених під час звільнення Києва й відмовитися від цієї комуністичної тарбарщини. Повідомлення про цей день мали б звучати так: «Кияни в черговий раз віддали дань заггибленим визволителям», «У столиці пройшла молебень по заггиблених воїнах у боях за Київ»...

На війні без втрат не буває. Але під час звільнення Києва полягли сотні тисяч людей, яким тодішня влада наказала форсувати Дніпро без зброї, військового досвіду і знань. Саме тому мова далі піде, про мобілізованих до Червоної армії із звільнених населених пунктів, прозваних у народі «піджачниками», «чорносвітниками», «чорною піхотою» через те, що нерідко вони йшли в бій без військового обмундирування. Таких людей, які за задумом тодішньої влади мали власною кров'ю «змити ганьбу перебування на окупованій території», було мобілізовано 300 тисяч — у битві за Дніпро їх загинуло приблизно 250 — 270 тисяч. Загальні ж втрати в цій битві сягнули 380 тис.

Мобілізацією таких людей займалися польові військомати, що складалися, як правило, зі взводу солдатів і кількох офіцерів. Забирали всіх здатних тримати зброю, навіть 16-17-річних хлопців. Усе проходило начебто на законних підставах, адже напередодні Ставка Верховного Головнокомандування, наказом від 9 лютого 1942 р. №089, право призивати на військову службу було надано не тільки військовим радам армії, а й командирам дивізій, частин у необмеженій кількості. Найстрашніше те, що більшість із мобілізованих зовсім не мали військового досвіду, не проходили ніяких навчань, і їх без відповідної відразу кидали в бій. Зрозуміло, що більшість із них гинула у першій же битві.

Уже згодом після війни першими спробували привернути увагу суспільства до цієї проблеми тогочасні письменники. У листопаді 1943 року Юрій Яновський у статті «Шлях війни» вперше вжив словосполучення «чорна піхота». Через 23 роки вийшла у світ невеличка повість Міщенка «Батальйон необмундируваних», у якій розповідається про мобілізованих чоловіків, які

загинули восени 1943 року. У 1968 році Олесь Гончар торкнувся цієї теми в романі «Собор». Не обійшли стороною у своїх роботах цю проблему Захарченко, Дімаров, Дмитренко, Астаф'єв, Климов.

Ось як, описав цей процес у своїй автобіографічній «Пісні переможця» Григорій Климов: «Коли Червона Армія почала виганяти німців з України, то «домосідів» швиденько збирали, — цим займалися навіть не військомати, а самі командири передових частин, — сунули їм знову гвинтівку в руки і, навіть не переодягнувши в шинелі, в чому були — у першу лінію бою! Їх так і називали —

СВЯТО ЗВІЛЬНЕННЯ ЧИ ДЕНЬ ЖАЛОБИ?

«піджачники». Береги Дніпра, як весняними квітами, рябили трупами в різноколірному цивільному одязі».

Найбільше зойно призваних у лави Червоної армії загинуло під час форсування Дніпра, коли людям, окрім німців приходилося боротися із водневою круговертю. Головний удар по ворогу в ставці було вирішено нанести силами 1-го Українського фронту з Букринського плацдарму, де дуже високий і крутий правий берег Дніпра, який до того ж був добре укріплений німецькими військами. Саме цей неприступний плацдарм прийшлося штурмувати неабстрактним і беззбройним воїнам.

Тодішні мобілізації і штурми досить яскраво змальовує відомий український письменник-фронтовик Анатолій Дімаров: «Ніяких медкомісій не було. На фронт забирали калік і хворих. Я вже у 20 років був інвалідом, сліпий і глухий від контузії, все одно взяли. І погнали нас на німецькі кулемети знате з чим? З половинками цеглинок! Бу другий геноцид проти українців то. Ми були не обмундирувані, не озброєні. Нас гнали цілий день по морозі люту, й пригнали в містечко, зруйноване дощенту. Видали ті половинки цеглин, показали велетенською водою, скуту кригою, і сказали чекати сигналу — ракети. А коли вона злетить, дружно висипати на кригу й бігти на ворога, який засів на протилежному боці за міною огорожено, й... вибивати його звідти напівцеглинами. А він хай думає, що то... гранати. Назад повернути ніхто не міг, бо нам показали добре обладнані шанці, у яких через кожні три кроки сиділи смершівці з націленими нам у спину кулеметами. Мене врятувало лише те, що я вже порох нюхав і біг не в першому ряду, а у п'ятому. Ми добилися за метрів сто від тієї огорожі, німці нас підкупили. Ви уявляєте, голлий лід, нема де сховатися! І як сипнули з кулеметів кинджальним вогнем! Хлопці переді мною падали, як підкошені, я теж впав і лежав, а солдат переді мною аж крутився від куль, що у нього потрапляли. Весь час на мене напав... Потім німці почали стріляти з мінометів, чули про такі міни, які називали «квакушки»? Падає, б'ється об лід, не вибухає, а підскакує вгору метрів на 4-5, тоді вибухає й осколки ідуть вниз. Як мене тими осколками не вбило?.. А потім вибух — і чорна яма, в яку я провалився. Мене санітари так і підібрали: з намертво затиснутою цеглиною у руках».

Ще страшнішу картину описує його колега Віктор Астаф'єв — очевидець форсування Дніпра: «Найстрашнішими виявились кулемети. Легкі для перенесення скорострільні емкашки зі стрічкою на п'ятсот патронів. Усі вони були заздалегідь пристріляні й тепер, неначе з вузьких шийок брандспойтів, поливали берег, острів, річку, у якій кипіло місиво з людей. Старі й молоді, свідомі і не свідомі, добровольці й мобілізовані військоматами, штрафники і гвардійці, росіяни і не росіяни — усі вони кричали одні і ті ж слова: «Мамо! Боженку! Боже!» і «Караул!», «Допоможіть!»... А кулемети сікли та сікли, поливали різнокольоровими смертельними цівками. Хапаючись одне за одного поранені й ті, кого ще не зачепили кулі, в'язками йшли під воду, річка горбилася бульбашками здригався від людських судорог, пінилася червоними борунами».

Кількість заггиблених була такою, що не всіх вдавалося навіть похоронити по людськи: «Густо плавали у воді трупи з видзьобаними очима, що почали розкисати, з обличчями, які пінилися, наче намілені, були розбиті снарядами, мінами, зрешечені кулями... Сапери,

яких послали витягувати трупи з води і ховати їх, не вправлялися з роботою — надто багато було вбито народу... А потім за річкою ж продовжувалося згрібання трупіт, наповнювалися людським місивом все нові й нові ями, проте багатьох і багатьох полеглих на плацдармі так і не вдалося відшукати по балках, похоронити», — писав Астаф'єв.

Такі величезні жертви необзброєного люду були на совісті радянських воєнних командирів, які зверхньо ставилися до мобілізованих солдатів, не вважаючи їхнє життя цінним. Показовим у цьому плані є висловлювання заступника Верховного головнокомандувача

на міне поле, то наша піхота атакувала його так само, нібито його там не було. Втрати, які ми несли від протипіхотних мін, ми вважаємо рівними тільки тим, які б понесли від кулеметного вогню й артилерії, якби німці замість мінних полів вирішили захищати цю ділянку сильним військовим з'єднанням. Проте атакуюча піхота не підриває міни протитанкові. І після того, як вона проникає в глибину мінного поля і створює плацдарм, підходять сапери й роблять проходи, через які може пройти наша бойова техніка». Ейзенхауер був шокований таким методом, адже він чудово розумів, що чекало американського

Жукова на засіданні перед початком форсування Дніпра, свідком якого був офіцер з особливих доручень командувача 1-м Українським фронтом Ватутіна — Юрій Коваленко. На запитання командирів, у що одягнути 300 тисяч мобілізованих, Жуков відповів: «Кажіть во що? В чім пришли, в том воевать будите!» Коли ж зайшла мова про озброєння призовників, цинізм маршала перейшов усі межі: «Автоматическим оружием этих людей не вооружать! У них же за спиной заградотряды! Дай им 300 тысяч автоматов — и из заградотрядов ничего не останется. Они всех перекосят и чкурнут к немцам. Трехлинейку им образца 1891 года!» Але заступник командувача 1-м Українським фронтом по тилу генерал Кулешов доповів, що на складах є тільки 100 тисяч трьохлінійок. Тоді командувач Білоруським фронтом генерал Костянтин Рокоссовський запропонував послати до Москви в Ставку кур'єра, який би доповів обставини й попросив допомогти з озброєнням та обмундируванням. І тут прозвучала коронна фраза Жукова: «Зачем мы, друзья, здесь головы морочим. Нахрена обмундирувать и вооружать этих хохлов? Все они — предатели! Чем больше в Днепре потопим, тем меньше придется в Сибирь после войны ссылать».

Для Жукова взагалі життя солдата нічого не важило, головне досягти результату, якою ціною — це вже другорядне. Свою позицію з цього приводу він чітко висловив під час зустрічі з командуючим військами союзників Ейзенхауером у 1945 році, поділившись зі своїм колегою досвідом розмінування полів: «Коли ми наштотувалися

командира, прояви він таку винахідливість, — ганьба, осуд та суд.

У 1990-х роках увагу на проблему «чорної піхоти» звернули вітчизняні науковці, одним із перших був доктор історичних наук Коваль, за його підтримки, військові мобілізували на території України близько чверті мільйона 16-17-річних хлопців. Нині над цією тематикою працюють дослідники Король, Гриневич, Рибченко.

...Хотів би завершити словами зі щоденника Олександра Довженка: «Я був учора на параді Перемоги... Перед Мавзолеєм стояло військо і народ. Маршал Жуков прочитав урочисту й грізну промову Перемоги. Коли згадав він про тих, що впади в боях у величезних незнаних в історії кількостях, я зняв з голови вбрання. Оглянувшись, я помітив, шапки більше ніхто не зняв. Тридцять, якщо не сорок, мільйонів жертв і героїв ніби провалилися в землю, або й зовсім не жили, про них згадали, як про поняття... Перед величчю їх пам'яті, перед кров'ю і муками не стала площа на коліна, не замислилась, не зітхнула, не зняла шапки. Мабуть, так і треба. Чи може ні?»

Так, можливо, нам варто замислитися над цією трагедією і не святкувати, а в жалобі згадати всіх хто поліг за столицю, поставити свічки в церквах та відправити молебні по заггиблених адже значна їх частина й досі не похована за християнськими звичаями, а знайшли вічний спокій на різних пагорбах та в водах Дніпра.

Володимир ГИДА,
історик.

(УНІАН).

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД

6

1811 — народився о. Маркіян Шашкевич.

1953 — померла оперна співачка Соломія Крушельницька.

1960 — введено в дію Київський метрополітен.

1912 — помер Микола Лисенко (1842—1912), український композитор, піаніст, фольклорист, громадський діяч.

7

День пам'яті жертв комуністичного терору

День працівника соціальної сфери

1855 — на Харківщині народився Дмитро Яворницький, український дослідник козаччини, історик, археолог, етнограф, фольклорист, письменник. Наслідком великих археологічних, етнографічних досліджень стали такі роботи: «По следам запорожцев» (1899), «Источники для истории запорожских казаков» (1903), «Вольности запорожских казаков» (1890), «Малороссийские песни», що він зібрав їх з 1878 по 1905 р. Світову славу здобув «Історією запорізьких козаків», в якій вміщено матеріали про Запорізьку Січ.

В образі писаря на картині «Запорожці пишуть листа турецькому султану» Ілля Рєпін зобразив Д. Яворницького.

1930 — народився Євген Васильченко, український поет-гуморист.

1940 — створено Конгрес українців Канади.

9

День преподобного Нестора Літописця Київського

День української писемності та мови

Свято було встановлено Указом президента України в 1997 році.

1977 — Українська Гельсінська Група оприлюднила «Маніфест Українського правозахисного руху».

10

Всесвітній день молоді
Відзначається в день створення Всесвітньої федерації демократичної молоді.

1838 — помер письменник Іван Котляревський.

11

1828 — народилася письменниця Ганна Барвінок.

ВТРАТИ... На 93-му році життя відійшов у вічність Володимир Миколайович Ференс, ветеран Другої світової війни, вояк Української Повстанської Армії, багаторічний в'язень комуністичних концтаборів, кавалер ордена Ярослава Мудрого, великий патріот України, людина світлого розуму, доброго серця, щедрої душі і працьовитих рук.

На долю Володимира Ференса випали важкі випробування. Народився він 1918 року в родині офіцера армії Української Народної Республіки у розпалі кривавої війни за незалежність молодого Української держави. Пережив голодомор, колективізацію. Його діда, дбайливого, працьовитого господаря, шановану людину, більшовицька влада розкуркулила і вислала з рідного села.

Батькові дивом вдалося уникнути репресій, але Володимир бачив, як енкаведисти заарештовували вчителів, священників, колишніх петлюрівців та інших освічених, національно свідомих, порядних людей. Радянсько-німецька війна застала його на службі в червоній армії. Після оточення і розгрому підрозділу, в якому воював, потрапив до німецького полону. Двічі втік. Повернувшись на рідну Житомирщину, пішов до українських повстанців.

Під час служби в УПА не один раз потрапляв у, здавалось, безнадійні, небезпечні для життя ситуації. Але Бог і доля вберегли його від поранень і від смерті. У березні 1944 року важко хворим на тиф у неприємному стані потрапив у лапи емгебе. Вирок суду: 25

27 жовтня відійшов у вічність український патріот, вояк УПА, член КУН Яків Бойчук.

Він народився 7 грудня 1923 року в селі Кринос на Івано-Франківщині. Батьки виховали Якова в любові до рідної землі, прищепили християнські цінності, повагу і шану до нації. Коли настав складний для України час, вступив до ОУН, склав присягу і зі

Галину і Володимира. Повернутися в рідні місця не дозволили, але

Володимир ГИДА, історик.

років позбавлення волі. Провів у ГУЛАГівській неволі довгі 12 років. Останні 50 років прожив на Київщині, в с. Кірове (Кучаків) Бориспільського р-ну. Любив життя, людей і Україну. Усім, чим міг, допомагав представникам місцевих українських патріотичних організацій. Нас, молодше покоління борців за українську справу, він вважав своїми ідейними послідовниками і всіляко підтримував. Не тільки словом, але й ділом. Односельці цінували й глибоко поважали Володимира Ференса за доброту, повсякчасну готовність прийти на допомогу.

Провести покійного в останню земну дорогу, віддати останні людські почесті зібралися друзі, серед них представники Київського обласного Братства воїнів ОУН-УПА, Від Спільки офіцерів України участь у похороні взяв заступник голови СОУ, капітан першого рангу, народний депутат України попередніх скликань Євген Лупаков. Від Комітету захисту України — пані Наталія Осьмак.

Під час траурного мітингу промовці високо оцінили вклад Володимира Ференса у боротьбу за волю України і закликали присутніх брати з нього приклад, як з людини, Українця, християнина, товариша і героя.

Вічна пам'ять і вічна слава Володимирі Миколайовичу Ференсу!

Від імені друзів і соратників, усіх, хто знав і завжди пам'ятатиме цю світлу людину -

Анатолій КОВАЛЬЧУК.

м. Бориспіль.

Галину і Володимира. Повернутися в рідні місця не дозволили, але

лю від червоного комунізму і коричневого фашизму. Совіти схопили і засудили його 1946 року. Відбував покарання до 1956 року. Ще 5 років залишався без громадянських прав. У Казахстані відмічався в комендатурі.

Познайомився з Ярославом, одружилися, народили двійко дітей - Галину і Володимира. Повернутися в рідні місця не дозволили, але

односельчани Воробчакі, які вже були в Криму, допомогли Бойчукам. Вдалося купити будинок в Ливадках, поблизу Сімферополя. Тут і проходили роки життя. Члени відродженої «Просвіти», а коли Україна стала державою, то у 1996 році заснували КУН, активно працювали на розбудову держави.

Вічна пам'ять славному сину України Якову Бойчуку і його побратимам по зброї.

Від Кримської організації КУН - Василь Овчарук, побратими, друзі.

м. Сімферополь.

І ГОЛКА ВИПАЛА З РУКИ...

щині, в Криму, по всьому світові. Бо побувала Герой України, кавалер цілої низки орденів і медалей Віра Роїк в Угорщині, Бельгії, Італії, Франції, Хорватії, США, Монголії, Туреччині, Росії, Естонії, Німеччині та інших країнах. Майже півтори сотні персональних виставок було проведено нею також в межах України.

Як не дивно, 99-річна, зі слабким здоров'ям (ще з часів війни Віра Сергіївна зазнала тяжкої контузії та інвалідності, яка значно обмежила її фізичні можливості) майстриня планує і здійснювала все нові й нові подорожі. Під час таких мандрів вона добре почувалася, була активною, енергійною, красномовною і дотепною, виступаючи на заходах, де легко знаходила собі друзів і шанувальників. Здавалося, плін її життя не підпадає під звичні правила. Здавалося, так буде завжди. Та 3 жовтня, о 16.25 годинник її раптово зупинився...

Проводжали Віру Сергіївну в останній путь чи не всім містом. Площа біля міськвиконкому, де відбувалося прощання, розквітла готовими до випробувань осінніми квітами. Сюди йшли не тільки шанувальники української вишивки, не лише ті, хто вважав себе патріотами своєї держави, але й ті, хто прагнув востаннє вклони-

тися жінці-подвижниці, якою не можна було не захоплюватися. А авторка цих рядків до вінка пам'яті і шани додала ще й цього вірша:

*Голка випала з руки...
Чи буде в ній тепер потреба?
Та закричали не круки –
То солов'ї лоскотють небо.
Про неї пісня – не сумна,
Вона й сама була такою.
І життєдайна, мов весна,
І візерунки, мов вона,
Сплітала ніжною рукою.
Я бачу їх. Ось тут вони,
Де ніби голка в серце коле.
Благу небо – поверни!
Гай-гай, не вернеться ніколи...
Хай площа на її ім'я
Прикрасить місто.*

*Все ж – замало.
Ця жінка – вчителька твоя,*

*Бо лиш вона, не ти, не я,
Так палко землю цю кохала.
Гей, Україно, як же ти
Надалі житимеш без неї?
Чи вирвешся із самоти
Без квітки кращої твоєї?
В душі несла тебе одну,
На полотні тебе творила.
Заради тебе ще б весну
Зустріла. Та, пробач, –*

*несила...
Тамара СОЛОВЕЙ.*

11 листопада о 16 годині у Сімферопольському гарнізонному Будинку офіцерів (вул. Пушкіна, 8) відбудеться вечір пам'яті Віри Сергіївни Роїк – «Серцем вишита дорога».

До 16-ї години запрошуємо відвідати виставку «Осінні фантазії», присвячену В. С. Роїк (вул. Пушкіна, 17, Музей історії м. Сімферополя).

У ТЕРНОПОЛІ РОЗПОЧАЛАСЯ АКЦІЯ «ВИШИТА УКРАЇНА»

Як повідомив кореспонденту УНІАН Любомир Шимків, голова Тернопільської організації «Пласт», яка організовує захід, під час акції біля пам'ятника Івану Франку в центрі міста пластуни розгорнуть 16 двометрових банерів із зображеннями людей в традиційних українських строях. На місці облич персонажів прорізали отвори, щоб будь-хто зміг сфотографуватись на згадку у вишиванці будь-якого етнографічного регіону.

Захід пластуни поводять для ознайомлення жителів міста з українськими традиційними строями різних етнографічних груп та об'єднання тернопільян навколо української культури.

«В ілюстраціях використані фото із зображеннями вишиванок 14 етнографічних регіонів України кінця 19 ст. Ще 2 стенди представляють однострій сучасного пластуна і пластунки», – зазначив Л. Шимків.

Усі ілюстрації, за його словами, містять інформацію про те, з якої області походить вишиванка.

«Після Тернополя ці зображення пойдуть в інші обласні центри та міста України, де діють осередки «Пласту». Ми сподіваємось долучити до проекту якомога більше людей у всіх кутках України, щоб показати їм і свою історію через вишиванку, адже вона об'єднує всіх українців», – додав Л. Шимків.

НА СОТОМУ році життя, не дочекавшись весни – а отже, ювілею, пішла від нас знаменита українська вишивальниця Віра Сергіївна Роїк. А чекали цієї великої дати не тільки вона сама і рідні – до бюджету Криму були закладені кошти на проведення свята всекримського масштабу – з виїздом до Ливадії та цілою серією урочистих заходів.

Чим же заслужила такої шані, здавалося б, звичайна українська жінка, яка, попри майже 60-річне проживання в Криму, так і не відчула себе кримчанкою, бо душа її залишилася на Полтавщині, де колись бігло босоніж далеке дитинство вишивальниці? А тим і заслужила, що, окрім мистецького таланту, взяла на себе ще й добровільну високу місію – бути невтомним пропагандистом української вишивки на своїй великій Батьків-

ЗАПРОШУЄ «КРИМСЬКИЙ СТИЛЬ»

З 5 по 24 листопада в Кримському етнографічному музеї – нова виставка. Вона отримала назву «Кримський стиль» і є продовженням однойменного проекту, який започаткував та курирує заслужений художник України Мамут Чурлу.

Мета проекту – створення у Криму творів сучасного декоративного мистецтва, заснованих на стародавній традиційній культурі кримськотатарського народу.

У рамках цього проекту за останні 6 років було організовано понад 20 колективних виставок в Україні, Росії, Польщі, Туреччині, Франції. На виставці «Кримський стиль» представлені твори п'яти членів творчого об'єднання «Чатир Даг». Це кераміка, комп'ютерна графіка, декоративні настінні панно в техніці монументальної вишивки та аплікації, золотощвейні вироби і твори в техніці татарської двосторонньої гладі «гатар ішліме». Крім того, до експозиції увійшли сучасні жіночі костюми. Всього в експозиції понад 100 робіт.

На відкритті виставки побував перший заступник Постійного Представника Президента України в АР Крим Володимир Казарін. Він високо оцінив представлену експозицію. «Назва «Кримський стиль», безумовно, невипадкова, – зазначив Володимир Казарін, – коли бачиш ці високохудожні роботи, милуєшся вишивкою, керамікою, дивуєшся майстерності авторів, відчуваєш справжній кримський колорит, кримський настрій».

Прес-служба Постійного Представника Президента України в АР Крим.

XII ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ СУЧАСНОЇ ПІСНІ ТА ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИКИ «ЧЕРВОНА РУТА - 2011»

У межах проведення конкурсу також відбудеться практичний семінар та мастер-клас з фольклору за участі провідних фольклористів України.

Спільно з Дирекцією фестивалю підготовкою і проведенням 27 відбіркових конкурсів займаються управління культури і туризму, у справах сім'ї та молоді, освіти і науки, центри народної творчості обласної адміністрації, Київської обласної адміністрації, Міністерства АР Крим.

Мета конкурсів – здійснити цілеспрямований пошук молодих обдарованих виконавців по всій Україні, зокрема, в глибинці, відкрити нові імена і вивести їх на велику сцену. На відміну від інших, «Червона рута» залишається єдиним некомерційним фестивалем, який цілеспрямовано підтримує саме українських виконавців, а не зарубіжних зірок. Участь у конкурсах не потребує жодних вступних внесків, а вхід для глядачів є вільним, що робить цей захід доступним для всіх бажаючих.

Загальна кількість конкурсанти становитиме понад 4 тис. виконавців з усієї України. Будуть представлені більшість районних центрів та сіл. Спеціально для участі у конкурсах буде створено і виконано близько 6 тис. нових пісень українською мовою.

Відбіркові конкурси проводяться за музичними жанрами: поп-, сучасна танцювальна, рок-, акустична та інша музика, український автентичний фольклор. На кожному конкурсі відбираються переможці, а також декілька резервістів, котрі отримують право виступити на заключному етапі фестивалю та представити свій регіон на всеукраїнському рівні.

Разом з професіоналізмом, критеріями відбору у жанрах поп-, рок-, сучасної танцювальної, акустичної та іншої музики є: новизна, сучасність та молодіжність, оригінальне творче обличчя, індивідуальність і неповторність виконавців, поєднані з українською національною визначеністю музики і виконання. У жанрі українського автентичного фольклору

критеріями оцінки виступів є відповідність (походження) виконаного матеріалу традиційним зразкам справжньої автентичної народної творчості.

Фактично, фестиваль робить з початківців зірок. Майже 90% відомих, популярних в Україні та за її межами вітчизняних виконавців відкриті «Червоною рутю». Серед них: Олександр Пономарьов, Ані Лорак, Руслана, Сестри Тельнюк, «Кому вниз», «Брати Гадюкіни», «ВВ», «Скрябін», «Пікардійська терція», «Тартак», «Танок на майдані Конго» та багато інших.

Фестиваль виконує важливу державотворчу функцію в Україні і має всеукраїнський масштаб, формує сучасну естрадну молодь, школу вітчизняної музики. Дає змогу нашій державі інтегруватися у світовий культурний простір, допомагати виконавцям досягнути конкурентоспроможності на міжнародній арені.

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ЗА ДОВІДКАМИ І ПОДАВАЙТЕ ЗАЯВКИ

у Кримський республіканський навчально-методичний центр культури і мистецтв (вул. Р. Люксембург, 11-А, відділ народної творчості).

Телефони для довідок: 25-01-90, 27-62-61.

Електронна адреса для отримання форм заявок: nmcki.nt@gmail.com

Заявки та анкети також можна заповнити у районних і міських відділах культури.

Форми заявок, анкет можна отримати і в районних, міських відділах у справах сім'ї та молоді, освіти і науки.

Дирекція фестивалю «Червона рута».

01033, м.Київ - 33, а/с 50, тел. (091) 307-30-52, (066) 880-38-32

електронна адреса: chruta@ukr.net; сайт: www.chervonaruta.info

ПІСНІ «ЧЕРВОНА РУТА» - 40 РОКІВ

3 листопада у столичній книгарні «Смолоскип» відбулося святкування 40-річчя пісні Володимира Івасюка «Червона рута».

На святі зібралось зо двадцять друзів композитора, а також звукорежисер Василь Стріхович, який зробив перший запис пісні у виконанні автора.

«Пісню записували 3 ночі підряд. Вдень дуже шумно було, тролейбуси поряд їздили. У нас було чотири години: з 1-ї ночі до 5-ї ранку, коли вони не ходили. За «Червону руту» отримав спочатку догану, а потім грамоту. Як тільки її випустили в ефір на телебачення восени 1970-го року, мій місцевий чернівецький начальник викликав мене «на килим» і

вручив догану. Не така, як всі, була. Наступного дня приходжу на лутчку, а мені скасували догану і вручають грамоту. То зверху, з Києва, лист прийшов, дуже розхвалювало центральне начальство пісню», – розказав Стріхович.

За словами подруги композитора акторки Віри Хом'юк, прем'єра «Червоної руту» відбулась раніше – у серпні 1970 року у Карпатах.

«Я тоді йому сказала: «Володя, пісня буде всевітньо відомою! Ти прославився!». А потім сама собі думаю, приборкую я трохи. За декілька місяців екзамени не могла вчити через те, що жила у гуртожитку, а там з кожного вікна лунала «Червона рута», – розповіла Хом'юк.

Володимир Івасюк помер у 1979 році. Його тіло було знайдене повішеним у Брюховицькому лісі під Львовом.

ПРОСТО ЖАХ!

Інформація з приводу відмови у державній реєстрації та видачі прокатного посвідчення на американський фільм жаків «Пила 7».

Експертною комісією з питань розповсюдження і демонстрування фільмів при Міністерстві культури і туризму України на звернення компанії ТОВ «Каскад України» було переглянуто фільм «Пила 7» (Saw 7) режисера Кевіна Гретьєрта (США).

Згідно з пунктом 8 Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 року № 1315, Експертна комісія має право встановлювати індекс фільму, який визначає глядацьку аудиторію, надавати висновки, а у разі потреби – акти мистецтвознавської експертизи.

Відповідно до пункту 10 зазначеного Положення, на підставі висновку Експертної комісії Міністерство культури і туризму відмовляє у державній реєстрації та видачі прокатного посвідчення на фільми, які можуть завдати шкоди моральному і фізичному вихованню, культурному розвитку громадян, а також на фільми порнографічного характеру і ті, які пропагують війну, насильство, жорстокість, фашизм і неонацизм, фільми, спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, розпалювання між-етнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

На підставі висновку Експертної комісії з питань розповсюдження і демонстрування фільмів при Міністерстві культури і туризму України, згідно ст. 13 «Основ законодавства України про культуру» від 14 лютого 1992 року № 2117-ХІІ, пункту 10 Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів, Міністерство культури і туризму України прийняло рішення про відмову у державній реєстрації та видачі прокатного посвідчення на фільм «Пила 7» (Saw 7), через пропаганду жорстокості, насильства, знецінення людського життя, катування людей.

Індекси визначення глядацької аудиторії 7 частин американського хоррору «Пила» (2005–2010 рр.):

1) ПИЛА: ІГРА НА ВИЖИВАННЯ – Х21 – к, т, п.к., в 01.2005 р.

«Saw», реж. Ван Д.

2) ПИЛА-2 – Х21 – к, т, п.к., в 01.2006 р.

«Saw 2», реж.Д. Лин Баусман

3) ПИЛА-3 – Х21 – к, т, п.к., в 11.2006 р.

«Saw 3», реж. Боусман Л. Л.

4) ПИЛА-4 Х21 – к, т, п.к., в 12.2007 р.

«Saw 4», реж. Боусман Д. Л.

5) ПИЛА-5 Х21 – к, т, п.к., в 10.2008 р.

«Saw 5», реж. Д. Хекл

6) ПИЛА-6 Х21 – к, т, п.к., в 10.2009 р.

«Saw 6», реж. Г. Глейзер

7) ПИЛА-7 – НІ – на всі види прав 10.2010 р.

«Saw 7», реж. К. Грегер

Всього 13 експертів: 3 експерти – Х21 1 експерт – Х18 9 експертів – ні

<http://mincult.kmu.gov.ua>